

Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Yóni Ísun-aaí agaimakái. Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yóni séna Ísun-aaísafesa érai'e síwae séna maarán-áái agaimakáye. Maníkón-imáyáámá aráátimindawí marapá'á ma'ánkaraimba wemá Ísun-ye. Yóni séna wemá Maníkón-aaigon-ye siyái. Ísu Maníkón-ááninko sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba awásiyukaiwain-ye síyantafena Ísu kawe-kísáú ímbo awánaron-kísau maiyái. Tuwímbai wenááísafesa érai'e sésa wení aampa'á arááíwáéwasa tuwímbai karo'é sésa símai sáwí'a uwánkaraawe. Ísu Maníkómpá'ó iyíyan-amba éna éraikoni áwáuma éna maé'mae'o iyawini áwáuman-ye-aaísafesa érai'e sewí Ísu aúí'a úmai maé'mae'a íyani'a wéuwatinkaiye. Aúí'a úmai maé'mae'o wéowini áwáuma ísáaro. Miyán-áái Yóni agaimakáye.

¹ Áwáura'a maramá ímbo wéronka'a Maníkóní imáyáama aráátímíwaima wenáwí'a Maníkón-aaigon-ye. Maníkón-aaigo aasiyaasí ména Maníkóe ména wemá Maníkó póna ² áwáura'a Maníkón-aaigo Maníkóe ména ³ seyaafá-tántáá'a úmarowana Maníkó imáyáa amúwana seyaafá-tántáá'a minkánáa paapé uráin-tantaa'a úmakaiye.

⁴ Maníkón-aaigo waásimo maé'mae'o íyawini áwáuman-íye. Miyáumai wemá waásifimba sáma kátinkena ⁵ kumeu'ó in-áémpá'á sáma kaisaná kumeu'ó í-tántáákómá sámo kain-tántáákómbá ímba íyáákena kumeu'á uwánkaraiye. ⁶ Moóráwigon-awi'a Yóni mérowana Maníkó ai'maréna ⁷ sámo kain-áái maimaé seyaafá'-wáásífá'á winasá mináái isésa sésa érai'a Ísu Káraísitima waási sáma kátinkáiwain-íye síwae súwana ⁸ Yóni wemá ímba sámo kátinkáiwai póna sámo kátinkaindawin-aaí maimaéna kuráíye. ⁹ Maníkón-aaigoma seyaafá'-wáásífimbá sáma kátinkáiwain-íye. Yóni simátímakonka'a Maníkón-aaigo marapá'-wáásífimbá kumpaapé uráíye.

¹⁰ Maníkón-aaigo maramá úmakena marapá'á kumbérowasa marapá'-wáási wení áwáuma ímba kawe'-úmai awánaraawe. ¹¹ Wenamáápa'a kumbérowasa wenamááraa ímba aaweyáá uwánkówasa ¹² tuwímbai aaweyáá uwánkesa wenááisafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye suwaná póna miwísáféna séna Maníkóní iyámpóísomban-owe siyáíye. ¹³ Waási kentí imáyáafinkeni'a úmai wématinkaafo Maníkóní iyámpói ímba miyáumai Maníkóní iyámpóiyaani'a wéowe. Maníkó wení imáyáafinkembo uwátínkáimba pósa Maníkóní iyámpóiyaani'a wéowe.

¹⁴ Maníkón-aaigo waási úkéna marapá'á ména kentááfimbá mérowata awánaraumne. Farumó í-tántáá'wará arupísemo í-tántáá'wará'á

wempímbá sáwífa'a wéron-kwaasi póna sámó kainkwárá'-wáásí úwata awánaraumne. Afowámá ááninkomba kímborawigomba póna sáma amúwana misáwárá'á mérowata awánaraumne.

¹⁵ Yóni wentáféna seyaafá'-wáásí simátimena séna kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tındawi wenónkáámbá paápé uréna ména póna kembá iyáákaraiye siyáunda-aai minkwáásísáfé'a siyáumne siyáiyé.

¹⁶ Farumó í-tántáá'á wempímbá sáwífa'o wérailwai póna kentáá kawé'á wéuwasinkamaena wéwiye. ¹⁷ Naaófá'á Maníkó Mósesemba ai'maréna séna kesí áamáamba simátimiyo siyéna ánaaemba Ísu Káráísitimba ai'maréna séna farumó í-tántáá'é arupísemo í-tántáá'é mútimiyo siyáiyé. ¹⁸ Naaófá'-naofa'e káfé'e marapá'-wáásí Maníkón-ane'á ímba awánaraambanifo kímborawigo ááninkoma wesé'a ména mimbórái'a úmai ména póna kentáá wéaraasimiye.

Yóni nombó maitínkaraiwain-aai.

Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:7-9, Rúku 3:15-17

¹⁹ Yérúsaremu-naopakemba Yúndaa-kawaa-waasi áamáán-kisau-waasiye Rifáin-andafaken-kwaasiye ti'márówasa Yónimpa'a tésa áísai esa sésa emá nááwa'ono suwaná ²⁰ Yóni ímba umémpa'a tuwómba afora'á séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísiti ímba kemá úne súwasa ²¹ sésa emá nááwa'o. Íráiyaa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaiwaiya'ono suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa miwí sésa naaófá'á

Maníkó séna kesáái simátimindawi Móseseraan-kwaasi ai'maráanana kumíniyemo siyáimba wemá ewá'ónó suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa ²² miwí sésa nááwa'ono simásimiyo. Simásíminda-aai si'mákaawisa kosimátimeno suwaná ²³ Yóni simátimena séna Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Áísáya naaófá'á agaimaréna séna

maásai-marafa'a moóráwigo ména
aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambá
wi'ankáiyamba wení aambá arupise
íyana minámpá'á wíno

siyáimba mindá kemá úne Yóni súwasa ²⁴ taáisai-un-kwaasifinkemba tuwímbai áamáan-kawaa-waasi miwí ²⁵ Yónimba áísai esa sésa emó sémo Maníkómó iyáfasinankaiwai ímba kemá úne. Ímba kemá Íráiyaa úne. Maníkón-aaimo simátimindawi Móseseraan-kwaasi ímba kemá úne. Emó siyáandanifo nóintafewa nombá wémaitinkaano suwaná ²⁶ Yóni séna kemá non-aantemba wémaitinkaunana kentí afufumpimbó moóráwigomo méraimba ímba wéawanaamba póna ²⁷ ánaaembo kesínaaenka'o tındawi wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. Wení kísauomo wémaundasafe'a kemá úwoi-waasi úne Yóni siyáiyé. ²⁸ Yóndani-nonkoni menáipá'á Pétáni-naopa'a Yóni nombá wémaitinkowasa áísai uwaná Yóni mináái simátímakaiye.

Ísun-aai Yóni simátímakain-aai.

²⁹ Simátimena aafáyáaraamba Ísumo tumba Yóni awánéna simátimena séna kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o

tufú'maimo Maníkómbó ámentemba wétin-
kwaasi seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena
ísámai maitiyuwáíndasafena póna puwíníye.
Mindásafena Maníkó ai'maráísana kúmimba
póna puwíníye. ³⁰ Kembá ímbo masínkaronka'a
kesínaaembo tındawi wendónkáámbá
ména kembá íyáákaraiyemo siyáunda-aai
minkwáásísáfé'a siyáumne. ³¹ Maníkómó
íyáfasinankaiwain-aai isé'a nááwantafesawa séo
siyáunda isa'á nombá wémaitinkaunda pósa
Ísareri-waasi wembá

kawe'-úmai awánánááwe Yóni siyáíye.

³²⁻³⁴ Yóni awánaron-aai simátimena séna
Maníkómó íyáfasinankaraiwaintafe'a sé'a
nááwa'iyomo siyáunda wíyómpakemba Maníkóní
ámútanko mááufu'-numagoraamba úmaena
wenane'á kumbérais'a awáné'a sááka'a
makáunda póna Maníkó si'mákaiwai séna nombá
wémaitinkenana kesí ámútanko moórá-waasigon-
ane'á kumbaína emá awáné sé Ufaen-ámútánkó
tirumpimbá óraa'o uwátinkaindawin-íye siyáin-
aai sááka'o makáundara'a póna miyámó

imbá awáné'a simátimé'a sune. Wemá
Maníkón-ááninkon-íye Yóni siyáíye.

Énduruwe Pítáae'a Ísumbo arááíwakaayan-aai.

³⁵ Simátimena aafáyáaraamba Yóniye wení
kísau-waasiyaiye méresa ³⁶ Ísumo kumba
awánésa uwaná Yóni séna minkwáásí Maníkó
ai'mákain-kwaasi póna seyaafá'-wáásítí
sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye. Kentí
sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o

tufú'maimo Maníkómbó áméntemba seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye súwasarai ³⁷ mindárai isésarai Ísun-ánaaemba arááiwáúyana ³⁸ Ísu faé'mai métuwanena séna nóintafekaiya'oyo súwasarai miwí tááfinkemba sésarai Raapaiyo nááfara méraano waé'mai sésarai óraakoo nááfara méraano suyaná ³⁹ Ísu séna taawánaakaiyo súwasarai wesé'a kuyambá mindáúmpá'á koméresa aafáúmó taenónka'a koméraawe.

⁴⁰ Yónimo siyáin-aaí iséna Ísumbo arááiwakon-kwaasi moóráwigon-awi'a Énduru wemá Sáímoni Pítaan-áfáko ⁴¹ aifa'á awaaó ayaafái úmai awánéna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Mésíyaa méraisa'a awánaraumne siyáíye. Mésíyaawe-awi'a waé'mai Kíríki-waasi-taafinkemba Káráisitiye sembá mináwíkóní áwáuma Maníkómó íyáfasinankaraiwain-íye wésewe. ⁴² Sáímonimba áí'maena Ísumpa'a tuyaná Ísu awánéna séna Yónin-ááninko óne. Enáwí'a Sáímoniye. Moóra-awi'a Pítaawe simánkaumne Ísu siyáíye. Miwí tááfinkemba Pítaawemo sembá óraa'-ontankowe wésewe.

Fírípiye Nátániyeriye Ísumbo arááiwakaayan-aaí.

⁴³ Aafáyáaraamba Ísu séna Káríri-aempa'a kónae séna Fírípimba ayaafái úmai awánéna séna kembá sirááiwauwo siyáíye. ⁴⁴ Wemá Pétésáítafakemba Éndurunte Pítaanteti naaópaken-kwaasin-íye. ⁴⁵ Fírípi Nátániyerimba ayaafái éna séna Mósese Maníkón-aaí aúfáífimba

agaimarówasa Maníkón-aai simátímakowiye
aúfáífimba agaimarésamo siyáan-kwaasigonta
awánaraumne. Wemá Násareti-naopakemba
Yósepin-ááninkon-awi'a Ísun-iyé súwana
⁴⁶ Nátániyeri séna kesáámó súndasa Násareti-
naopakemba ímba kawé'-wáásín-iyé wésune
súwana Fírípi séna taawánaao súwasarai
⁴⁷ kuyambá Ísu Nátániyerimba awánéna séna
maandá érai'a Ísareri-waasigo éna ímbo
karo'-ímáyáámó wérarwai wétiye súwana
⁴⁸ Nátániyeri áísai ena séna nóra úmaiya
kesí imáyáa suwánéwa sénó súwana Ísu séna
Fírípi ímbo áántarainka'a ení naaópa'a piyái-
áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba
awánaraumne súwana ⁴⁹ Nátániyeri séna
óraakoo emá Maníkón-ááninko e Ísareri-waasi
kentáásí kawáágó óne súwana ⁵⁰ Ísu séna
piyái-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba
awánaraumne súndasafe kentáfé sé érai'e
Maníkón-ááninko óne wésene. Ení naaópa'a
méraana'a imáyáafinkembo awánaraundasafe
sénda po mintántáákómbó iyáákainda-tantaa'a
ánaaemba awánáínone. ⁵¹ Érai'a simátíme'a
súne. Wíyómpa'a kampúaran-tawaai tuwínkaa'a
ínasa wíyómpakemba waási úranko kumpaapé
uráundawifa'a wíyómpaken-kisau-waasi iyé-
kunke íya'a tuwánánááwe Ísu siyáíye.

2

Ísu non-úramba wáíni-nombo waé'makain-aai.

¹ Aúnkáraamba Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a túwaandu urésa aaré wétó'waa-esa Ísun-anówa komérowasa ² Ísune wení kísau-waasiye táántowasa komérowasa ³ ándá-aran-domba nowaná tai'ówana Ísun-anówa Ísuntafena séna ándá-aran-domba tai'áíye súwana ⁴ Ísu séna kesí kísausafe ímba simásimiyo. Seyaafá'nánká'ó kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáíye súwana ⁵ Ísun-anówa kísau-waasisafena séna simátimindantemban-oro siyáíye. ⁶ Yúndaa-waasi tiyáámbo non-kwíyúmba mindásafena afa'móráe óraa-sawema wérowana ⁷ Ísu kísau-waasisafena séna misáwéfímbá nombá fatímai ówitaaro súwasa fatímai ówitamarowana ⁸ Ísu séna tuwímbai-nomba umaé'a tónká'ó káráwiyaiwaimba mááméro súwasa miyá uwaná ⁹ mindómbá ándá-aran-domba urówana tónká'ó káráwiyowi néna séna nááfaken-dona'iyomo súmba kísau-waasi Ísun-aai isésa awánaraawe. Nááfaken-dona'iyó séna aaremó maún-kwaasigomba áántowana túwana séna ¹⁰ seyaafá'-wáásí aifa'á kawé'-ándá-árán-dómbá tíméwasa násúwááwasa úwoi-anda-aran-domba wétimewe. Emá ímba miyá óndarakemba ánaaemba kawé'-ándá-árán-dómbá wésimene siyáíye. ¹¹ Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a Ísu minkísáú-wáámé'á úmba wení fasi'aémbá aráátimuwasa wení kísau-waasi awánésa timankúnkúmba ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe. ¹² Minkákémbá Ísuwe anówawe mináfáráwáínóndaawe wení kísau-waasiye miyáumai-waasi Kápaneamu-naopa'a kárika'a kumbéraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aaí.

Mátíyu 21:12-13, Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-

46

¹³ Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso ún-kanaama ampáámbá wéunka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a wéna ¹⁴ óraa'-amaan-daumpa'a iyúmba mifá'á waásisomba mésa Maníkómbó amíyantafesa purumakawé sipisípiye mááufu'-numawe wémeyambaresa áamáán-dankoni óntamba wémeyanesa mérowana Ísu tuwánéna ¹⁵ ándásamba ufántuwena mindásamba purumakawé sipisípiye tusú uwásuwena áamáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹⁶ mááufu'-numamo méyámbárón-kwaasisafena séna maimaé'a kóro. Kesifoní naaúmpa'a ímba maaketí márémba maimaé'a kóro Ísu súwasa ¹⁷ wení kísau-waasi awánésa sésa naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkóo ení naambá sáwí'a ofó sé'a óraa'-imayaa wéune agaimaréna siyónka'a pósa mináái wení

kísau-waasi tááka'a makáawe.

¹⁸ Yúndaa-kawaa-waasi Ísuntafesa sésa nóin-kwaamera inatááwá awánéta séta Maníkó fasi'aémbá ámakaintafema óraa'-amaan-daumpa'a miyá ónesa sénaumne suwaná ¹⁹ Ísu séna maanámaán-dámbá tawísísuwewa'a kaumbo-kánáará'á úmaranaumne súwasa ²⁰ sésa maanámaán-dámbá ayáátááka'a ⁴⁶ aatai maisuwésa úmakaan-damba isamá emá sé kaumbo-kánáá úmaranaumne wésene sumbánifo ²¹ mindá áamáán-dantafenamo siyáimba wení

áúsafena siyáíye. ²² Ánaaemba pukáimpinkemba Maníkó Ísumba íyáfasinankonka'a wení kísau-waasi mináái tááka'a marésa sésa Ísu siyáin-aai érai'-aai siyáimbaniye sésa Maníkón-aai aúfáífinken-aai érai'-aain-íye siyáawe.

²³ Naaófá'ó Maníkómó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánaará'á Yérúsaremufa'a Ísu fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáú maúwasa waásisomba awánésa Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómpákembá kunkáíye sumbánifo ²⁴ Ísu waási tirumpimbá awánéna séna mináái kentáfésa ímba tirumpinkembá wésefo tuwesarái kembá uwásinkanaawe séna ²⁵ waási ímba simámun-aafinkenban-ifo wemá waási tirumpimbá awánarontafena Ísu mináái siyáíye.

3

Níkótímási Ísumbo áísai uráin-aai.

¹ Moóráwigo áamáan-kawaa-waasi Yúndaa-waasiti kawáágón-áwí'a Níkótímási ² moórá-no'waamba Ísumpa'a téna séna óraakoo Maníkón-aai simásímíndasafena embá ai'maráísama taméeraanata awánaraumne. Maníkómó embó fasi'aémbó ímbo ámakainkakaa fí'o-fi'on-kawé-kisau ímba kanaa'á maésino súwana ³ Ísu séna érai'a simáme'a sune. Ímbo aneka'ó aúraan-úmaimo matinkáíyawimo ésa Maníkóní nombara ímba maénááwe súwana ⁴ Níkótímási séna óraa'a uwáguraafó nóraumaiya

aúí'a ónaao séna tinóisai tirumpimbá ímba aneká komáíyasa matinkánaáwe súwana ⁵⁻⁶ Ísu séna érai'a simáme'a sune. Waásimo matinkáámba mindá waásin-ofo Maníkóní

ámútankomo uwátínkáimba mindá Maníkóní
ámútankowara'a aúí'a wéowe. Ímbo nonkwará
Maníkóní ámútankowara'o aúraani'o úmaimo
méraiyaní'o uwátínkááwi Maníkómó kawáánipa'a
ímba méranaawe. ⁷ Aneka'á aúraan-úmai
matinkáíniyemo súnda-aaisafena ímba áá'a
íno. ⁸ Maarán-áái imáyáan-uwo. Fiyúndágo
wení imáyáafinkemba wéwisasa ane'á ímba
wéawanesa sésa nááfakena nááfara wéwiyo
wésewe. Miyámó intembá Maníkóní ámútanko
miyaráán-úmai waási wéuwatinkaiye súwana
⁹ Nikótímási séna nóra énawa miyá ínío
súwana ¹⁰ Ísu séna Ísareri-waasifimba aái
wésimatimendawi óndanifo mináái ímba isááne.
¹¹ Érai'a simáme'a sune. Kesáámó awánaraunda-
tanta'e isaraunda-tantaatafeta wésimatimunda
isa'á ímba wéisaawe. ¹² Miyá wéon-tanta'e
marapá'ó wéon-tantaatafe'o wésimamunda
ímba érai'e séndanifo wíyómpaken-tantaatafe'o
simáméndamo e nóra séwa érai'e sínono. ¹³ Ímba
wíyómpa'a iyésa kunkáafo keyáá wíyómpakemba
kunké'a kumpaapé uráundawi wíyómpaken-
tanta'a'la kanaa'á aráátimune. ¹⁴ Naaófá'á
Mósese óntamba iyaankafayaambá úmai taaiya'ó
mósá marówasa puwónaesamo un-kwáási
awánésa ímba pukáawe. Miyámó uráintemba
kembá waási úranko kumpaapé uráundawimba
sínkambai aaraa-táiyá'á mósá maráiyamba pósa
¹⁵ kesááisafesamo timankúnkúmbo iyawimo ésa
aúí'a úmai aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu
siyáíye.

¹⁶ Maníkó marapá'ó méraan-kwaasisafena

áfááraumai aruntaféna éna póna wenáánimba
 kímborawigomba ai'marówana kunkáimba
 pósa wenááisafesamo timankúnkúmbo iyawi
 waásimo méraawini áwáuma Maníkóni némpa'a
 ímba maé'mae'a ónááfo wení ewaa'á aúí'a
 úmai maé'mae'a ónááwe. ¹⁷ Marapá'-waási
 aaifimbá maitinkaaó séna Maníkó ááninkomba
 ímba ai'marówana kunkáifo marapá'-waási
 sáwí-imayaafimbo méraawi kuntí'mai kawé'-
 ámpá'á métinkaaó séna Maníkó ááninkomba
 ai'marówana kunkáíye. ¹⁸ Maníkó ááninkon-
 aaisafesa timankúnkúmbo iyawi ímba aaifimbá
 maitinkáínífo ímbo timankúnkúmbo iyawi é'a
 aaifimbá maitínkaraiye. Maníkóni kímbo-
 aaninkon-aaisafesa ímbo timankúnkúmbo
 wéiyawisafena é'a aaifimbá maitínkaraiye.
¹⁹ Sámo kátínkáíwai marapá'á kunkáimbanifo
 waási sáwí'a wéesa pósa kumeu'ó

in-áémpátáfésa imáyáa ésa sámo
 kátínkáíwaifa'ó ímbo tentáféna aaifimbá
 maitinkáíníye. ²⁰ Sáwí'ó wéowi sámo
 kátínkáíwaintafesa ímba wétinkaisasa kesí
 kísau paápé ifo sésa ímba sámo kátínkáíwaifa'a
 tawémaewe. Sáwí'ó owí miyá wéofó ²¹ arupísemo
 owí sámo kátínkáíwaifa'a taméraamba pósa
 Maníkómó sintembó ombá wétuwanaawe.

Yóni Ísun-aaimo simátímakain-aii.

²² Minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a Ísuwe wení
 kísau-waasiye komésa nombá wémaitinkowana
²³⁻²⁴ minkánáará'á Yónimba ándáfa'a ímba
 máánkaronka'a Ínóni-aempa'a Sérími-naokoni
 ewaa'-nónaumpa'a Yóni ména sáwífa'-nomba
 wéropa'a mérowasa waásisomba tóso uwaná

Yóni nombá wémaitinkowasa ²⁵ Yónini kísau-waasisonte moórá Yúndaa-waasigo-iyaise mésa nombó maitínkón-aaisafesa wesimán-kwesiman-esa ²⁶ Yónini kísau-waasisomba wembá tasimámesa sésa óraakoo Yóndani-nonkoni menáipá'ó esé'ó máíwaimba wenáwí'ó mósá maráándawimba wemá nombá wémaitinkaisasa sáwífa'-waasi wétoso owe suwaná ²⁷ Yóni séna Maníkómó tímíساسamo ombá mindá miwínén-iyé. ²⁸ Kemó siyáunda Maníkómó iyáfasinankaraiwai ímba kemá úmpo si'marówa'a wení aifa'á tiyáumnemo siyáunda-aai ísaraawe. ²⁹ Maarán-áái imáyáan-oro. Aú-ininkomo awaaikómpá'ó tisanamá awaaikó amááraasombo aamoimó onten-úmai Ísumpa'a tewa'á aamoí wéune. ³⁰ Wemá óraa'-waasi ímbá póna wenáwíko iyáákainifo kemá kári'-waasi únda póna kesúwíko kumíníye Yóni siyáíye.

³¹ Wíyómpakewi seyaafá'nánká iyáákaraiye. Maankákén-kwáásí marapá'-wáásí pósa marapá'ó wéon-tantaatafesa wésefo wíyómpaken-kwaasi iyáákarain-kwaasi póna ³² awánarain-tantaa ísarain-tantaatafena sisasá ímba ísáámbanifo ³³ wenááisafesa érai'e sewí sésa Maníkó érai'-aaigoni áwáun-iyé sisasá tuwánésa sésa Maníkó érai'-aaigoni áwáun-iyé wésewe. ³⁴ Maníkó ai'mákaiwaimba wení ámútamba ámakaimba póna Maníkón-aai wésisasa minááísáfésamo érai'emo sewí sésa Maníkó érai'-aaigoni áwáun-iyé wésewe. ³⁵ Maníkó afowámá éna ááninkomba arumbá aména séna seyaafá-tántáá'á kawáánúmai káráwiyuwo siyáíye. ³⁶ Ááninkon-aaisafesamo

timankúnkúmbo ésamo wesé'o kááísamaimo mérai yawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo wenááimo ímbo ísámaimo kawé'o íyawí ímba aúí'a úmai mérewana Maníkóní áyángo miwísé'a aasiyaasí waé'wae'a isasá méraawe.

4

Sámériyaa-faken-ininkon-aaí.

¹⁻³ Yóni nombó maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáíwai kóyáákaraiye. Énifo Ísu ímba maitínkaraífo wení kísau-waasi maitínkaraawe. Yónimo maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáímba kóyáákamai-waasi maitínkáín-aaí ámáán-kawaa-waasimo ísón-aaí Ísu iséna Yúndiyaa-aempa'a tuwéna anekalá Káríri-aempa'a kónae séna ⁴ Sámériyaa-ampa'a kónae séna ⁵ kúmba Sámériyaa-aempa'a Sáíkaa-naopa'a naaófá'ó Yékopumo ááninko Yósepimbo ámakom-barama ewaa'á wéron-daopa'a kúmba ⁶ Yékopu nombó uwínenamo u'makóm-bai'a wérowana aampa'á kúwana Ísumba awesaraí úwana mimbáíká'á wááwái komérowasa ⁷⁻⁸ wení kísau-waasi tómbá méyánónae sésa naaópa'a kuwaná Sámériyaa-ininko nombá uwínená túwana Ísu séna nombá usimiyó súwana ⁹ minínínkó séna emá Yúndaa-waasi ómpo kemá Sámériyaa-inimba úmpo ímba nombá usimiyó siyó siyáíye. Yúndaa-waasiye Sámériyaa-waasiye ímba moórá-anafinkemba wénaafo ímba nombá usimiyó siyó súwana ¹⁰ Ísu séna Maníkómó kanaán-úmaimo amínda-tantaa'a ímba awánaraane. Nombá usimiyómó súnda-waasigosi áwáuma

ímba suwánáánda-waasi úne. Kesí áwáumo
 suwánáándawiyaantasi aasiyaasimó maé'mae'o
 on-dómbá simiyó séna'a amúsino súwana
 11 minínínkó séna maandómbá káúnkáúmpá'ó
 kunkwéraimba náán-anafina aasiyaasimó
 maé'mae'o on-dómbá uwínono. 12 Kentáá
 síwá'nágo Yékopu maandóm-báí'á u'maréna
 wení sipisípiye wení akúnté'o tímakaimba
 isasá maandómbá wénaawe. Kemó súnda emá
 tímínda-nonko Yékopumo tímakain-donkomba
 ímba íyáákainiye wésune súwana 13 Ísu séna
 maandómbó wénaiyawimo éna aneka'á nontáféna
 tinkáínifo 14 kemó tíménda-nombo náíyawimo
 éna ímba aneka'á nontáféna tinkáíníye. Kemó
 tíménda-nombo náíyawimo éna tirumpimbá
 nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá
 ínasa pósa aúí'á úmai maé'mae'a ónááwe
 súwana 15 minínínkó séna emó sénda-nomba
 símína'a naananá nontáféna ímba sinkáína'a
 ímba maampínkémbá tauwóno súwana 16 Ísu séna
 enawaaikómbá koáántamae tiyó súwana 17 séna
 kesuwaai'iyaimba úne súwana Ísu séna emá
 érai'a séndamanifo 18 séfataase-wamba maiyé
 miwísé'o maénda isamá káfé'o minkwáásígóe'o
 emó méraanda ímba enawaai'á isamá pó érai'-
 aai simásimene súwana 19 minínínkó séna kemó
 imáyáamo únda Maníkón-aai simátimendawi
 óne. 20 Sámériyaa-waasi kentáá síwá'ná
 sésa maanómáká'á Maníkón-imáyáá mósá
 máraaro siyáawa'a kembiwí Yúndaa-waasi sé'a
 Yérúsaremu-naopa'a Maníkón-imáyáá mósá
 máraaro wésewe súwana 21 Ísu séna kemó
 sendamá érai'e siyó. Moórá-kanaamo tinda ímba

maanómáká'wará Yérúsaremu-naopa'wara'-
 aantembanifo seyaafá'-náópá'wará'á kesifon-
 ímá'yáá mósá maránááwe. ²² Kembiwí Sámériyaa-
 waasi wen-ímá'yáá máraámbanifo wení áwáuma
 ímba awánare'a wéowe. Yúndaa-waasisa wen-
 ímá'yáá mósá maréta wení áwáusa awánaraumne.
 Maníkó séna moóráwigo sáwí'o úmaimo
 méraampinkemba kawel'-ámpá'á métinkanae
 síndawi Yúndaa-waasifinkemba paápé íníye
 siyáíye. ²³ Kesifo séna ken-ímá'yáámó mósá
 maráiyamba ímba tóikakemba sé'a érai'a
 tirumpinkémbá ken-ímá'yáá mósá máraaro
 siyáimba miyáumai moórá-kanaa wétisasamo
 érai'o kesifon-ímá'yáámó mósá wémaraiyawi
 tirumpinkémbá arupíse úmai kesifon-ímá'yáá
 mósá maránááwe. ²⁴ Maníkómbá áuma ímba
 wéraisana ámútanko méraisasa pósa ímba
 túrantamba ane'á wéawanaafo miyaráán-úmai
 Maníkón-ímá'yáámó mósá máraambo ombá wení
 ámútanko túwa'nai isasá tirumpinkémbá wen-
 ímá'yáá mósá máraaro súwana ²⁵ minínínkó séna
 Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káraísitiyemo sewí
 kumíníye. Kumíndara'a seyaafá-tántáátáféna
 simátiminiye sewa'á ísaraumne súwana ²⁶ Ísu
 séna minááímó séndawi maandá kemá úne Ísu
 siyáíye.

²⁷ Ísu mináái wésuwasa wení kísau-waasi
 kouwerésa Ísumo Sámériyaa-ininkontafenamo
 súmba Yúndaa-waasiti namuro-ínínkóntáféna
 wésuwana póna táá'a úwasa tirumpin-
 ímá'yáá ésa minínínkóntáféna nóintafenawa
 wéankaisanawa íyó-imayaa ésa Ísuntafesa

nóra sénawa minínínkóe'a wésiyo-imayaa ésa ímba taáisai uwaná ²⁸ minínínkó wení sawe-kúrámá tuwéna naaópa'a wéna simátimena séna ²⁹ seyaafá'ó uráunda-tantaa'a wépaape in-kwaasi méraiye. Maníkómó íyáfasinankaiwaiya'iyo taawánaaro súwasa ³⁰ naaópa'a tuwésa Ísumpa'a tumbá ³¹ Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa sésa óraakoo tómbá naaó suwaná ³² Ísu séna kemá ímbo awánaan-tomba makáumne súwasa ³³ wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa tómbá maimaénawa máámakaiyo suwaná ³⁴ Ísu séna tóntáfénamo tááimo taintembá si'mákaiwain-aai isé'a wení kísau maimaé wéwe'a taí'áandasafena wésinkaiye. ³⁵ Kísau'fa'a wérain-tontafe'a éiyain-kwiyomba kóinana áfuma káínata fáká'mai túwaandu ónaumne wésefo kemá súne. Awánaaro. Káfé'a maankánáá tómbó áfumo kaintembá miyaráán-úmai waásisomba tí'mai Maníkómpá'á túwaandu ónááwe. ³⁶⁻³⁷ Waásisombo tí'mai Maníkómpá'ó túwaandu uwátinkaiyan-kwaasimo ésa miwí kawé'-méyámbá maíyasa Maníkómpá'ó tíyan-kwaasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súne. Tuwímbai kísau úmaraiyasa fí'owi fakaránááwe wésewe. Miyáumai kísau íyawiwara'e fakaráiyawiwara'e aamoí ónááwe. ³⁸ Fí'owi kísau'umo úmakaamba isa'á kemá ti'maráúnq'a fí'owiti kísau'faken-tomba wéfakaraawe Ísu waé'mai-aai simátímakaiye.

³⁹ Énifo minínínkó séna seyaafá'ó uráunda-tantaa'a paápé uráiyé siyáin-aai isésa pósa Sámériyaa-waasi mindáópaken-kwaasi Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iye

sésa ⁴⁰ Ísumpa'a tésa sésa kentáásí naaópa'a taméraao suwaná Ísu kae-kánáá koména ⁴¹ aai simátimuwasa isésa sáwífa'-waasiwara'a sésa érai'a sáwí'o úmáimo méraundafinkenta kawel'-ámpátáámó mészinkaindawin-iyé sésa ⁴² miníninkómbá simámesa sésa ímba enááisafeta aantembanifo wenááimo ísaraundasafeta séta marapá'-wáásí sáwí'o úmáimo méraundafinkemba kawel'-ámpátá mészinkaindawin-iyé siyáawe.

Ísu moórá-iyampoimo asófankarain-aai.

⁴³ Ísu kae'-nó'wáámbá waéna mindáópa'a tuwéna Káríri-aempa'a kónae séna wéna ⁴⁴ séna Maníkón-aai simátímiwain-awi'a wenamááraa ímba mósá máráafo fí'on-daopaken-kwaasi wenáwí'a mósá wémaraawe súwana ⁴⁵ miyáumai Káríri-aempa'a kúwasa mináémpákén-kwáásí aamoí uwánkaraawe. Ááéma tíyótáimo í-tánón-kánáará'á miwí Yérúsaremu-naopa'a komésa Ísumo kisaumo maiyáimba awánaraamba pósa aamoí uwánkaraawe.

⁴⁶ Aamoí uwánkówana Ísu Káríri-aempa'a wénena Kéna-naopa'a non-úrango ándá-aran-dombo úkáin-daopa'o kúmba kámáni-waasi Kápaneamu-naopaken-kwaasigo ááninkomba áí'a wéuwana ⁴⁷ Ísu Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempa'a tiyáin-aai iséna Ísumpa'a téna séna kesááninko puwíndasafena wéisa'a úmpo kesí naaópa'a kuré koasófankainono súwana ⁴⁸ Ísu séna ímbo fí'o-fí'on-kisau-waame'o awáné'o é'a ímba kesááisafe'a timankúnkúmba ónááwe súwana ⁴⁹ óraakoo kesáánimba puwíndasafena

wéimba minúwóiyáán-úmai tiyó súwana ⁵⁰ Ísu sēna enáánimba asófawifo waaó súwana Ísun-aaisafena érai'e sēna kúmba ⁵¹ aampa'á kúmba wení kísau-waasi tésa sēsa enáánimba áí'a é'ánkaraiye suwaná ⁵² tísai ena sēna kesáánimba nóin-kanaarara áí'a é'ánkaraiyo súwasa miwí sēsa fénáimba wááwái áúiyamo kaimbá é'ánkaraiye suwaná ⁵³ afowámá imáyáa éna sēna minkánáa enáánimba asófawiyemo siyáimba érai'a siyáiyē súwasa wení akúmpákén-kwáási seyaafá'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe. ⁵⁴ Yúndiyaa-aempakemba Káriri-aempa'a koména moóráma kawē-kísáú-wáámé'á uréna minká'á miníyámpóígómbá asófankowasa wení akúmbá timankúnkúmba uráawe.

5

Nonkwaaúmpá'á Ísu moóráwigombo asófankarain-aai.

¹ Ánaaemba Yúnda-a-waasi áamáántafesa tanómba kaumakónka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a kurái. ² Yérúsaremu-naokoni óntan-kusaifa'a ontamá wéromba áwí'a sipisípigoni ontamá miwání ewaa'á nonkwaaúnkón-áwí'a Pétésíta-nonkwaaumba wérowana ³ mindónkón-áwáífa'a wááu-namba séfataase-namba wérowasa mindáúmpátá tí'o ún-kwaasisomba tuwímbai tógafitan-kwaasisone tíyayaambo kararón-kwaasisone mésa nonkómó úwaaauwaamo índa amu'makówana ⁴ moórá-mora-kanaa wiyómpakewi nompímbá kumúwana nonkó úwaaauwa úwana aifa'ó nompímbó kumúwaimba áí'a é'ánkaraiye. ⁵ Tí'o ún-kwaasisompimba

moóráwigo ména ayáátááka'a 38 aatai áí'a ún-kwaasi mérowana ⁶ Ísu awánéna ayáátááka'a áí'a wéiye-imayaa éna áísai ena séna embá asófendasafena wéankaiyo súwana ⁷ we séna nonkómó úwaauwaamo índara'o sí'maenamó nompímbó sinkáíndawi ímba méraiye. Kemá kumónae'o úndanifo moóráwigo kembá kúwáákena nompímbá aifa'á kúmísana kesí'a úwoi wéraiye súwana ⁸ Ísu séna íyáfasinaao. Ení tuwaai'á maimaé waaó súwana ⁹ minúwóiyáán-úmai áí'a é'ankowana wení tuwaai'á maimaéna kuráiyé.

Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a miyá úwasa ¹⁰ Yúndaa-kawaa-waasi asófankon-kwaasisafesa sésa káfé'a saagaan-kánáa isa ení tuwaai'á maimaé wégonda aaraamá makáawe suwaná ¹¹ we séna asófaskaraiwai séna ení tuwaai'á maimaé waaó siyáiyé súwasa ¹² miwí áísai esa sésa ení tuwaai'á maimaé waaómó siyáiwai nááwa'iyó suwaná ¹³ sáwífa'-waasifimba Ísu áwiyokuwana póna asófankowi séna áwí'a ímbo isáúnda-waasin-iyé siyáiyé.

¹⁴ Simásuwena ánaaemba óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana Ísu ayaafái úmai awánéna séna áí'a é'ánkaraimba po sáwíyamba sínkáífo sé sáwí-imayaa aneka'á ímba uwó súwana ¹⁵ iséna Yúndaa-kawaa-waasi kosimátiména séna asófaskaraiwai Ísun-iyé súwasa ¹⁶ Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a Ísu asófankarontafesa Yúndaa-kawaa-waasi Ísumba sáwí'a uwánkámae iyúwana ¹⁷ Ísu séna kesifo

aasiyaasi-kánáá kísau wémaimba pó'a miyaráán-úmai kísau maénaumne súwasa ¹⁸ saagon-kánáará'á asófankarontafenawara Maníkó kesifomán-iyemo siyóntafenawara'a pósa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae símasima'a umbá Maníkó kesifomán-iyemo siyónten-úmai Maníkóe kesé'a mimbórái'a úmai mérauye siyóntafesa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae siyáawe.

Afowán-ááimo Ísumo siyáin-aai.

¹⁹ Suwaná Ísu simátimena séna érai'a simátime'a sune. Ááninko pó'a ímba kesí imáyáafinkemba únda kesifomó imbá awáné'a miyá wéune. Kesifomó intembá ááninko wéune. ²⁰ Kesifo ááninkomba arumbá siména seyaafá-tántáá'o wéimba wéaraasimiye. Íyáákainda-kisaumo aráásimina'a minkísáú máéna'a táátafe'a ónááwe. ²¹ Kesifomá pukáampinkembo íyáfasintinkaintemba ááninko kesí imáyáafinkemba íyáfasintinkanae'a wéune. ²² Kesifo séna ímba aaifimbá maitinkánaumpo aaifimbó maitinkáinda-kisau kesááninkomba ámakaumne siyáíye. ²³ Aaifimbó maitinkáanda-kisau símakaimba pósa kesifon-áwí'o mósá maráántemba ááninko súwí'a mósá maránááwe. Kesúwí'o ímbo mósá maráíyawimo ésa kesifo si'mákaiwain-awi'wara'a ímba mósá maránááwe.

²⁴ Érai'a simátime'a sune. Kesááimo isésamo érai'a ai'mákaiwai Maníkómá iyémó síyawí é'a áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a owe. Waási méraawini áwáuma Maníkóní némpa'o maé'ómbanifo Maníkóní ewaa'á taméraamba

pó'a ímba aaifimbá maitinkánaumne. ²⁵ Érai'a simátimé'a sune. Moórá-kanaa tinasá pukáiyankwaasi Maníkón-ááninko-saai isánááwe. Isáiyawi íyáfasinesa maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kesifomá waásimo méraawini áwáun-iyé. Fasi'aémbá siména séna miyámó úndantemba waásimo méraawini áwáuma óne siyáiyé. ²⁷ Kemá wíyómpakemba waási úranko kumpaápé uráundawi únana póna kesifo kentáféna séna aaifimbó maitínkénda-kisau amúne siyáiyé. ²⁸ Minááísáféna ímba táá'a íno. Moórá-kanaamo tinda utaráan-kwaasi seyaafá'a kesáái isésa ²⁹ utarémpinkemba íyáfasinanaawe. Kawe'ó uréwimo íyáfasinesa aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo sáwí'lo uréwimo íyáfasinaiya'a aaifimbá maitinkánaumne. Minááísáféna ímba táá'a íno Ísu siyáiyé.

Ísu wení áwáumo siyáin-aaí.

³⁰ Ísu simátiména séna ímba kesí imáyáafinkemba wéumpo si'mákaiwai simásímakaintemba miyá wéune. Ímba kesí imáyáafinkembo ondasáfé'a arupíse úmai aaifimbá maitinkánaumpo kesifo simásímakainten-úmai aaifimbá maitinkánaumne. ³¹ Kemó kesáfé'lo súndarakaa karo'é sewaisinó. ³² Moóráwigowara'lo kentáfénamo simbá érai'a wésiye. ³³ Kembiwí tuwímbai ti'márówasa Yóni nombó maitínkáiwaimba koáisai uwaná Yóni kentáféna séna érai'-waasin-iyé. Kosimátiméro siyáiyé. ³⁴ Kesí áwáumo síyantafe'a ímba óraa'-imayaa úndanifo Yóni kentáfénamo siyáin-aaisafe'a

érai'e síya'a sáwí'o úmimo méraampinkemba kawel'-ámpá'á métinkanae-imayaa wéela mináái simátimune. ³⁵ Ómbó aampa'ó kúra'mae konten-úmai Yóni kentí aampa'ó kúratinkowa'a kárika'a aamoí uráawe. ³⁶ Moórá-tantaako Yóni kentáféna siyáin-aaigomba iyáákaraiye. Kesifomó simásímakain-kisau wémaunana minkísáúgó kesí áwáuma wépaape-iyé. Kesifomó siménamo si'mákain-kisau wémaunasa kesí áwáuma wéawanaawe. Mintántáákó Yóni kentáfénamo siyáin-aaigomba iyáákaraiye. ³⁷ Kesifo si'mákaiwai wewará'á kentáféna simbánifo wenáái isámai ímba kawel'á é'a wenane'á ímba awánaraawe. ³⁸ Si'marówa'o kunkáundasafe'a ímba timankúnkúmba ombá póna Maníkón-aaí ímba tirumpimbá wéraiye. ³⁹ Kembiwí sé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónaumne sé'a Maníkón-aaí aúfáímba toráumai awána awana wéowe. Mináúfáímba kesí áwáuma agaimárówa'anifo ímba kawel'-úmai ísaraawe. ⁴⁰ Kawel'ó úmimo isé'o kempá'ó tenkakaa aúí'a úmai maé'mae'a owaisinó.

⁴¹ Waási kesúwí'a óraa'a uwásinkanaawe-imayaa ímba wéune. ⁴² Maníkómbó ímbo tirumbó áménka'a wétuwanaumne. ⁴³ Kesifomá simásímakaintafe'a kunkáundanifo ímba kawel'á wéuwasinkaawe. Énifo moóráwigombo kesifomó ímbo simámakaindawimo tína'o é'a kawel'á uwánkanaawe. ⁴⁴ Kembiwí sé'a waási kentáá súwí'a óraa'a uwásinkanaawe sé'a pó'a kesáái ímba érai'e wésewe. Maníkómá kentáá súwí'a óraa'a uwásinkainiye senkakaa kentáfé'a érai'e sewaisinó. ⁴⁵ Kesifon-aúranka'a ímba aafimbá maitinkánaumpo Mósesé naaófá'ó amáán-aaimo

agaimakáiwai aaifimbá maitinkáíniye. Mósese súwa'nai iyémó sewímó éna wemá aaifimbá maitinkáíniye. ⁴⁶ Mósese kesáái agaimakáimba pó'a Mósesen-aaisafe'o timankúnkúmba onkaka kesááisafe'a timankúnkúmba owisinó. ⁴⁷ Mósesemo agaimakáin-aaisafe'a ímba érai'e semba pó'a kesááisafe'a ímba érai'e sewé Ísu siyáíye.

6

Ísu sáwífa'-waasi tómbó timakain-aaí.

Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Rúku 9:10-17

¹⁻⁴ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tiyótaimo í-tánón-kánáá ampáámbá úwana Káríri-waaukoni menáípa'á Ísu nompín-táómpimba wéna minkwaaúnkóní moórá-awi'a Táípiriyasi nompa'á kúmba tí'o ún-kwaasisomba asófatinkowasa awánésa pósa wenánaaemba arááiwaúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye nompín-táómpinkemba marapá'á kumésa omápa'a imérowasa ⁵⁻⁶ sáwífa'-waasi Ísumpa'a iyúwana tuwánéna imáyáa éna séna ánaaemba miyá ónaumpo aifa'á Fírípimba áísai úmai isáŋae séna áísai éna séna nááfakena tómbá méyámba'maiya tíménara nánaao súwana ⁷ Fírípi séna sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúnasasa naawaisinó súwana ⁸ moórá-kisau-waasigo Sáímoni Pítaan-áfákon-awi'a Énduru ⁹ séna moórá-iyampoigo séfataase-tonkwara kae'-mófaá'wará'á makáífo sáwífa'-waasi méraawe súwana ¹⁰ Ísu wení kísau-waasisafena séna mara'á méraaro

simátíméro súwasa simátímúwasa mara'á mérowana minkwáásísómbá sáwífa'a 5,000 waaíma mérowana ¹¹ Ísu mintómbá maisoréna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa miwí tímúwana tómbó nontenkáán-úmai mófáá'a miyáumai nowaná tímú'a fówasa miwítí imáyáagomo úni'a uwaná ¹² wení kísau-waasisafena séna mintón-ayai ímba úwoífa'a túwáaro súwasa ¹³ séfataase-tompinkemba nésamo túwón-ayaisomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitowasa ¹⁴ Ísumo úmba awánésa sésa Maníkón-aaimo simátímíwai íntaamo awánáúnda-waame'a isatá awánáúmne sésa amu'maráúndawin-iye sésa ¹⁵ kentáási kawáá-íta íniyemo sumbá Ísu miwí tirumpimbó un-ímáyáá iséna ímba miyá ónaunasa sewé séna tiyuwéna omápa'a iyáíye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.

Mátíyu 14:22-23, Máaka 6:45-52

¹⁶ Ísu omápa'a imérowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi nonkwaaúnkóní áwáífa'a kumésa ¹⁷ Kápaneamufa'a kónae sésa nompín-táómpimba iyátesa kuwaná Ísu ímba túwana nó'waamba fénkúwana ¹⁸ óraa-fiyunda toréna nonkó tufántááfan-úwasa ¹⁹ taántámbá nombá tuwíntámaesa ayáátáaka'a kuwaná Ísu non-afófora'a maréna nompín-táónkoni ewaa'á túwasa awánésa táátafesa uwaná ²⁰ Ísu séna kemá úmpo ímba táátafe oro. Aáno'a méraaro súwasa ²¹ aamoí ésa sésa nompín-táómpimba

íyátaao suwaná minúwóíyáámbá nompín-táónko nonáwáífa'a kúpa'a kuráíye.

Ísumba ayaafái uráan-aaí.

²² Aafáyáama menáípa'ó koméron-kwaasi sésa fénáimba nompín-táómba kimbora wéraisana Ísu ímba mimpímbá wisasá wení kísau-waasi miwí aantemba kuráafo Ísu nááfara méraiyo siyáawe. ²³ Tuwímbai-waasi nompín-táómpimba Táípiriyasifakemba tóso ésa fénáínkaambo Ísumo Maníkóntáfénamo súwiyo súwasamo waásisombo tómbó néwiyopa'a tésa ²⁴ Ísuwe wení kísau-waasiye ímba mérontafesa

tiyaafái ónae sésa mindómpín-táómpimba íyátesa Kápameamufa'a kuráawe.

Ísu maé'mae'o íyan-tomba únemo siyáin-aaí.

²⁵ Kápameamu-naopa'o kumbá Ísumba awánésa sésa kesí óraakoo emá nóin-kanaawa maafá'á tiyáano suwaná ²⁶ Ísu séna isáaro. Ímba kawé'-wáámé'ó aráátimundasafe'a wésiyaafai-ofo tómbó naráantafe'a wésiyaafai-owe. ²⁷ Tómbó ímbo aasiyaasimó waé'wae'o índa-tontafe'o é'a ímba kísau maé'a waásimo aasiyaasimó maé'mae'o íyan-tontafe'o é'a kísau máéro. Mintómbó tíménda kemá waási úranko mintómbá tíménaumne. Maníkó kesifomá kentáféna séna aamoí uwánkaumne. Kesí kísau mauwó simbá pó'a mintómbá tíménaumne súwasa ²⁸ áisai esa sésa nóraumaísaawa Maníkóní kísau maénaumno suwaná ²⁹ Ísu séna kentáfé'o sé'o érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiwai iyémó sembá mindá Maníkóní kísau maé'a sewé súwasa

³⁰ nórán-kwaamera'ini ímbo awánáúnda-waame'lo inataámó éta awánéta séta érai'a Maníkó embá ail'maráísama kunkáandawi ónesa sénaumne. Nóin-kisau-waamera inono sésa ³¹ kentáá síwá'ná máásai-marafa'a mésa wíyómpaken-tonkon-awi'a máána-tomba né'ómbanifo emó uráandawimo éna ímba mindá iyáákaraiye. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna wíyómpaken-tomba timúwasa naráawe agaimaréna siyáíye suwaná ³² Ísu séna ísáaro. Mósesemo tímakain-tomba ímba wíyómpaken-tomban-ifo kesifomá wíyómpaken-tomba kawetómbá wétimiye. ³³ Wíyómpakembo marapá'ó kunkáiwai wemá Maníkómó tímín-tomban-íye. Wentáfé'lo wée'a maé'mae'a ónááwe súwasa ³⁴ miwí sésa sénda-tomba aasiyaasi-kánáá simiyó suwaná ³⁵ Ísu séna kemá aasiyaasí maé'mae'lo íyan-tomba úne. Kempá'ó wétiyawí ímba tááima táíniye. Kenká'ó timankúnkúmbo wéiyawí ímba nontáféna tinkáíniye. ³⁶ É'a simátímakaumne. Kesí kísau-waame'a awánaambanifo kesááisafe'a ímba érai'e sésa ímba kenká'á timankúnkúmbo wéowe. ³⁷ Énifo kesifomó símín-kwaasimo é'a kempá'á ténááwe. Kempá'ó tíyan-kwaasisafe'lo é'a ímba kóro sénaumne. ³⁸ Kesí imáyáamo arááíwáéndasafe'a wíyómpakemba ímba kunkáumpo si'mákaiwaini imáyáamo arááíwáéndasafe'a kunkáumne. ³⁹ Si'mákaiwai simásimena séna amúnda-waasi sáwí-ampa'a arááíwáéfo sé kawáánuwo. Ánaaen-kanaa pukémpinkemba iyáfasintinkaano. ⁴⁰ Kesifomá simásimena séna kesááninkoo embá awánésa sésa Maníkón-ááninkoman-iyemo siyawí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáíye. Ánaaen-kanaama

pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne Ísu siyáíye.

⁴¹ Kemá wíyómpaken-tomba úne Ísu súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa ⁴² miwí sésa wemá Ísuma Yósepin-ááninkoman-íye. Anófoi étaamo tuwánáúndanifo nóra sénawa wíyómpakemba kunkáumne wésiyo suwaná ⁴³ Ísu simátimena séna ímba miyá mósimesin-oro séna ⁴⁴ kesópa'a ímba úwoima ténááfo kesifo kembá si'mákaiwaima táántaina'a kesópa'a tiya'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne. ⁴⁵ Mindásafesa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimarésa sésa Maníkó seyaafá'-wáásí símai aráátiminiye siyáawe. Kesifon-aaimo ísámai kawel'ó iyawi kesópa'a ténááwe. ⁴⁶ Kesifombá ímba awánaraafo kemá Maníkónópakemba kunkáundawi keyááma kesifombá awánaraumpo kesifon-aaimo ísámai kawel'ó iyawi kesópa'a ténááwe. ⁴⁷ Érai'a simátime'a sune. Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á tímankúnkúmbo iyawi áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴⁸ Kemá maé'mae'o íyan-tomba úne. ⁴⁹ Kentíwá'náma máásai-marafa'a mésa máána-tomba némesa úwoi putaráawe. ⁵⁰ Énifo wíyómpaken-tomba miyán-tómbó náíyawima úwoi maé'mae'a ónááwe. ⁵¹ Kemá wíyómpaken-tomba maé'mae'o íyan-tomba úne. Mintómbó nésamo ésa aasiyaasi maé'mae'a ónááwe. Kesúma tímúna'o naantafé'a pó'a aasiyaasi maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

⁵² Ísu súwasa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa nóra sénawa miwá

wenáúma simínataawa nánaumno suwaná ⁵³ Ísu simátimena séna érai'a sune. Kemá waási úranko pó'a kesúmo ímbo né'o kesí naaemó ímbo né'o é'a ímba maé'mae'a ónááwe. ⁵⁴ Énifo kesúwe kesí naaewémó naawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pó'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne. ⁵⁵ Kesúma kawe-tómbán-ye. Kesí naaemá kawe'-nómbán-ye. ⁵⁶ Kesúwe kesí naaewémó naawí kesé'a kááisamai méraawa'a kemá miwísé'a kááisamai méraumne. ⁵⁷ Kesifo si'mákaiwai aasiyaasí maé'mae'a iwái isa'á pó'a kewará'á aasiyaasí maé'mae'a wéune. Kemá maé'mae'a úndasafe'a pó'a kesúmo newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. ⁵⁸ Kentíwá'ná tómbá némesa úwoi putaráawe. Kemó súnda-tomba wíyómpaken-tomba ímba miyán-tómbán-ye. Kemó súnda-tomba mintómbó newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu miyámá ⁵⁹ Kápaneamu-naopa'a áamáan-daumpa'a simátímakaiye.

⁶⁰⁻⁶¹ Ísu simátimuwaša wembó arááiwaún-kwaasi tirunkó sáwí'a úwasa imáyáa ésa sésa wemó sin-ááígó ínta sínkáín-aai póna umbaí wétaiye suwaná Ísu arumpin-imáyáa éna simátimena séna minááisáfé'a wégaoraawe. ⁶² Kemó wíyómpaken-waasi úrankomo kumpaapé uráundawimo kunuweré'o íyóna'o suwáné'o é'a nóran-imayaawa ónaao. ⁶³ Waásiti fasi'aénkó ímba túwa'nai ínifo Maníkóní ámútankoni fasi'aénkó túwa'nai ína'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. Miyámó intembá kemó súnda-aai mindá ámútankon-aai aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-

ifo ⁶⁴ tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu súmba Ísu karo'á siyé mó sun-kwáásiyé wení pintaru'ó índawiwara'a naaófá'á ísaronka'a póna séna tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu simátimena ⁶⁵ séna mindásafe'a é'a simátime'a sùne. Kempá'á ímba úwoi ténááfo kesifomó táántaina'o é'a ténááwe simátímakaiye.

⁶⁶ Ísu simátimuwasa wembó arááiwaáun-kwaasisomba Ísumba ifá'auwesa wesé'a ímba wénuwana ⁶⁷ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena tísai ena séna kewárará kembá siyuwaaó séna tísai úwana ⁶⁸ Sáimoni Pítaa séna óraakoo kesáá nááfataawa kónaunawa sénó. Enááigo aúí'a uwátinkainasa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe wésendawi óne. ⁶⁹ Káfé'a entáféta simankúnkumba éta séta Maníkómpákembá kawekó ónesa wésune súwana ⁷⁰ Ísu simátimena séna kemá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasimo kemparí'a uráundanifo kempínkémbá moórá sáwí-waasigo paápé íniye súmba ⁷¹ Sáimoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasintafena séna Yúndasi wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Ísuni pintaru'á maíndawin-iyé. Wentáféna mináái siyáiyé.

7

Ísun-áfárawaisai-taai.

¹ Minkákembá Yúndiyaa-aempaken-kwaasi Ísumba tufuwónae suntáféna Ísu Yúndiyaa-aempa'a ímba númba Káríri-aempa'a wénuwana

² Yúndaa-waasimo wááu-nambo ésamo tanómbó kaúfún-kanaa ampáámbá úwasa
³ Ísun-áfárawaisai karaánáa'a ankésa sésa maanáémpá'á tuwéma Yúndiyaa-aempa'a waásimo túwaandu íyapa'a ení kísau komáínasa pósa ení waási ení kawé-kísáú awánaaro.
⁴ Seyaafá'-wáási suwánáíwae síyawí ímba aúpá'á kísau maenááfo seyaafá'-wáási túranka'a kísau komauwó sésa
⁵ Ísun-áfárawaisai wentáfésa ímba imáyáa ésa sésa Maníkómpákembá kunkáiyé sumbá mináái simámúwana
⁶ Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáifo kembiwí úwoi wíyasa tuwánésa
⁷ marapá'-wáási kembá ímba aaisambá tíkaafo miwímó on-áwáúsáfé'o sündasafesa kembá aaisambá síkaawe.
⁸ Tanómbó opa'á ke koró. Seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáifo káfé'a ímba tanómbó opa'á kúmpo kemá koró séna
⁹ Káríri-aempa'a méraiye.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

¹⁰ Ísu mérowasa áfárawaisai tanómbó opa'á kuwaná ánaaemba wemá aúpá'á kúwasa
¹¹ Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba ayaafái ésa sésa nááfara méraiyo sésa tísai uwasá
¹² Ísuntafesa úwoi-waasi sáwífa'-aai sésa tuwímbai sésa kawé'-wáásín-iye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo karo'-wáásín-iye sésa
¹³ Yúndaa-oraa'-waasi sáwí'a uwásínkáafo sésa ímba afora'á sumbá umémpa'a tukáawe.

¹⁴ Yúndaa-waasimo wááu-nambo úmakesamo tanómbó kaúfún-kanaa séfasefa úwana

afufuntan-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ¹⁵ Yúndaa-oraal-waasi isésa táatafesa ésa tóipimba tiyáamba faafésa sésa áamáan-aaimo uwáitái'-opa'á ímba koména ísaraimbanifo nááfakena ísaraiyo suwaná ¹⁶ Ísu minímáyáámó umbá iséna séna kesí imáyáafinkemba ímba simátimumpo Maníkó si'mákaiwaini imáyáafinkemba simátimune. ¹⁷ Kembiwí imáyáama é'a sé'a nááfaken-aaiya simásímakaiyo. Wení imáyáafinkena'i Maníkóní imáyáafinkena'iyo-imayaa wéowe. Maníkómó siyáintemba ónaemo síyawí miwímó ésa simátimunda-aigoni áwáuma isánááwe. ¹⁸ Kentí imáyáafinken-aaimo síyawí kesúwí'a mósá maráíwae sésa kentí imáyáafinkemba wésefo ti'mákaiwain-awi'a mósá maránae síyawí ímba

karo'á sembá érai'-aai wésewe. ¹⁹ Mósesé áamáamba simátímakombanifo ímba isámai kawé'á uré'e sembá sínkamonaé wésewe súwasa ²⁰ úwoi-waasisomba sésa ímba tufuwónae-imayaasa wéumpo enarumpimbá sáwí-amutamba méraisa miyán-áái séne suwaná ²¹ Ísu séna áamáan-aai isáán-kanaara'a ímba awánaraan-kwaame'a uráunda pó'a kemá sáwífa'-imayaan-owe. ²² Kentíwá'nárakemba sésa iyámpói matínkaraawasa afakaumboé-no'waamba waésa túma kárámai araénaémbe ónááwe suwaná ánaaemba Mósesé mináái agaimakómba pósa tuwímbai-kanaa áamáan-aai isáán-kanaara'a miyá wéowe. ²³ Móseseni áamáamba ímba taráíyaamba pó'a saagaan-kánáárálá miyán-kísáú iyámpói túra'a wéowe. Énifo saagaan-

kánáará'á moóráwigomba asófankaraunda pó'a kísau maénafo sé'a aaisambá wésiyowe. ²⁴ Ímba awánéraase aaisáfé'a ímba simátínkáaro. Érai'a awánáíyan-aaisafe'a simátínkáaro Ísu siyáíye.

²⁵ Ísu simátimuwasa tuwímbai Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sésa minkwáásísáfésawa tufuwónae wéseo sésa ²⁶ wemá afora'á wenáái simátímísa'anifo ímba aaifimbá maiyánkaraawe. Óraa'-waasisomba sésawa wemá Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitin-iyé miyáwá wése ína wéseo. ²⁷ Maankwáásígóní naaópa'a awánáúndanifo Maníkómó iyáfasinankaraiwaini naaópa'a ímbo awánáúndafakemba tíniye siyáawe.

²⁸ Minkákémbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a simátimena séna kembá éra suwánéra kesi máápa'a éra awánéra miyáwá uráao. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo moóráwigo si'maráísa'a kunkáumne. Wemá éraite'o siwáín-iyé. Wembá ímba awánaraafo ²⁹ kemá é'a awánáúndawi si'mákaisa'a wempákémbá kunkáumne súwasa ³⁰ minááímó súnkakemba wembá ta'ótoranae sésa umbánifo wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótorowasa

³¹ úwoi-waasifinkemba tuwímbai sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwaimo tindara'a wení kísau-waameko seyaafá-kísáúgómbá iyáákainiye-imayaa wéeta Ísuni kísaugo miyán-kísáúgó póna Ísu Maníkómó iyáfasinankaraiwain-iyé wésune siyáawe.

Ísumba kota'ótoraaro sésamo ti'mákaan-ai.

32 Úwoi-waasisomba mináái sumbá ámáán-kawaa-waasi isésa miwíyé óraa'-amaan-kisau-waasiye

i-wáásísáfésa sésa Ísumba kota'ótoraaro sésa ti'márówasa kuwaná 33 Ísu séna kárika'a kembiwísé'a mé'a si'mákaiwaimpa'a iyóna'a 34 siyaafái uwááe'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba kanaa'a iyónááwe súwasa 35 Yúndaa-oraal-waasi keáímbá sésa nááfara wíndasafenawa siyómpo ayaafái uwááeta ínta awánánaumne. Kíríki-aempara Yúndaa-waasimo méraapara wénawa wenáái simátiminiyo sésa 36 wemá séna siyaafái uwááe'o é'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba iyónááwemo simbá minááígóni áwáuma ínta ísaraumne siyáawe.

Maé'mae'o íyan-donkon-aaí.

37 Yúndaa-waasi wááu-nambo úmakesamo tanómbó kaúfún-kanaara'a tai'ón-kanaa óraa-kanaa úwana minkánáará'á Ísu iyáfasinena óraaka séna nontáfénamo tinkáíndawi kempákémbá tamandaaró. 38 Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna siyáintemba nonaumpinkémbó iyáúsenamo intenkáámbá kesááisafesa timankúnkúmbo iyawi tirumpinkémbá nonaumpinkémbó intembá íníye Ísu súmba 39 Maníkóni ámútankontafena siyáíye. Ísu ímba wíyómpa'o kunuwékáintafena Maníkóni ámútanko ímba kunkáíye. Ísu imáyáa éna séna kemá púwóndafinkemba iyáfasine'o kesifompá'ó iyé'a Maníkóni ámútankomba ai'maráanana kuména kesááisafesa timankúnkúmbo iyawi

tirumpimbá kumbéiniye-imayaa éna Ísu mináái simátímakaiye.

Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁰ Ísumo simátimumba waásisomba isésa tuwímbai sésa érai'a wemá Maníkón-aaímo simátímiwain-iye suwasá ⁴¹ tuwímbai sésa wemá Maníkómó iyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-iye suwasá tuwímbai sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai ímba Kárírifakemba paápé íníye. ⁴² Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna Maníkómó iyáfasinankaiwai Téfitin-andafakemba Téfitini naaópa'a Pétařemufa'a ma'ankáíniye agaimaréna siyáíye sésa umbá ⁴³ Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'a ésa ⁴⁴ tuwímbai sésa ta'ótoranae sumbánifo ímba Ísumba ta'ótokaawe.

⁴⁵ Ímba ta'ótoresá i-wáásí óraa'-amaan-kisau-waasifa'e ámaán-kawaa-waasifa'e kouwérówaša nóra séra ímba ta'óto'mai áí'mae'a téo suwasá ⁴⁶ i-wáásí sésa wenááigo seyaafá'-wáásí tááigomba iyáákaraiye suwasá ⁴⁷ ámaán-kawaa-waasi tísai esa sésa kenkwárará karo'á simátínkáísara wéseo. ⁴⁸ Óraa'-waasiye kesáá ámaán-kawaa-waasisaawe ímba érai'a wiyómpakemba kunkáiyesa wésumpo kewará'á miyá seró. ⁴⁹ Úwoi-waasi aantemba érai'e wésewe. Miwí Móseseni ámaámba ímba wéisaamba póna Maníkó tĩnkaminiye suwaná ⁵⁰ ámaán-kawaa-waasifinkemba moóráwigon-awí'a Níkótímási ááéma Ísumpa'a iyáíwai simátimena séna ⁵¹ kentáásí ámaánko séna ímba úwoi sé'a sáwí'a uráíye síyamba

wenáái ísare'a wení kísau awáné'a aaifimbá
 maénkáaro kentáásí áamáánko siyáíye súwasa
⁵² Níkótímásimba karaánáá'a ankésa sésa
 Kárírifakewimba arááíwaino. Maníkón-aaí
 aúfáíimba toráumai awánamai kawel'a uréo.
 Maníkón-aaí simátímíwai ímba Kárírifakewin-ifo
 wemá ímba Maníkón-aaí simátímíwain-iyé sésa
⁵³ kentí naaó'-nao'a wété uwaná Ísu Órífi-ompa'a
 iyáíye.

8

Moórá-ininko fí'on-kwaasise'o nín-aaí.

¹ Órífi-omapa'a Ísu iména ² aafáyáara'a kuména
 óraa'-amaan-daumpa'a imérowasa waásisomba
 wempá'á túwaandu uwaná mara'á ména wenáái
 simátimuwasa ³ áamáambo sun-kwáásiyé áamáán-
 kawaa-waasiye aaregómbá áí'maesa minínínkó
 fí'on-kwaasise'o nímba pósa áí'mai seyaafá'-
 wáásítí túranka'a ankésa ⁴ Ísuntafesa sésa
 óraakoo minínímbá fí'on-kwaasise'a nísata
 awánéta ta'óto'maeta áí'maeta túne. ⁵ Áamáán-
 aúfáíimba Mósesé agaimaréna séna miyámó
 índawimba óntantamba tufúwónanasa puwíníye
 agaimaréna siyáíye. Nóran-imayaawa óno sésa
⁶ Ísumba ma'mái awánánae sésa miyá senanasá
 paápé ínata wembá aaifimbá maiyankánae
 sésa suwaná Ísu kífaena ayáánaufitamba
 marará'á aúfái agaimarówasa ⁷ áísai aisai
 uwaná íyáfasinena simátiména séna ímbo
 aoisaambó uráíndawi aifarí'ena óntamba
 maiyé tufuwó simátiména ⁸ aneka'á kífaena
 ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa
⁹ isésa moórá-mora-waasi kúwákárúwasowana

óraq'-waasi aifa'á kumúwasa miwán-ánaemba arááiwa'maesa kumúwana miníninkó aantemba Ísuwe'a mérowana ¹⁰ íyáfasinena áísai ena séna nááfara seyaafá'á méraao. Seyaafá'nánká ina aaifimbá maenkánaao súwana ¹¹ séna ewé ímba aaifimbá maisínkááawe súwana we séna kewará'á ímba aaifimbá maiyankáúna kómpo aneka'á ímba aoisaambá
uwó Ísu siyáíye.

*Waási sáma kátínkáandawi únemo Ísu siyáin-
aai.*

¹² Aneka'á Ísu wenáái simátimena séna waási sámo kátínkáandawi úne. Kembó sirááiwaiyawí ímba kumeu'á ínifo sáma kátínkaina'a maé'mae'a ónááwe súwasa ¹³ áamáán-kawaa-waasi sésa eyáárika'a ení áwáuma séndamanifo ímba érai'a wésene suwaná ¹⁴ Ísu séna ímbanifo kesááigoni áwáuma érai'a sune. É'a awánáúndafakemba kunkáundasafe'a é'a awánáúndafa'a iyónda pó'a kemó sunda-aai érai'a sune. Kesí áwáuma ímba suwánaraawe. ¹⁵ Marapá'-wáásí kentí imáyáafinkemba aaimá maisínkááfo kemá ímba aaimá wémaitinkaumne. ¹⁶ Kemó aaimó maitínkáúndarakaa arupíse úsino. Ímba ke aantemba aaifimbá maitínkánaumpo kesé kesifoé'a aafínkáí maitínkáyaue. Miyáumai kemó aaimó maitínkáúndarakaa arupíse úsino. ¹⁷ Kentí áamáán-aufaifimba agaimaréna séna kae'-wáásíyái moórá-aaimo séyambo ékai mináái érai'a wéseye agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Miyáumai kemá kesáfé'a simátimunana kesifoé kesé'a mimbórá-áái wésimatimuyamba póna érai'-aain-
iye súwasa ¹⁹ enafomá nááfara méráíyo áísai esa

suwaná séna kesí áwáumo ímbo suwánaantafe'a kesifombá ímba awánaraawe. Kesí áwáumo suwánaankakaa kesifombá awánaawaisino Ísu súmba ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a óntambo túwón-daumpa'a mináái simátimuwasa ta'ótoranae sésa uwááesa wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótokaawe.

²¹ Minkákémbá Ísu simátimena séna tiyuwé'o iyóna'a siyaafái uwááe'a ímba suwánanááwe. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ²² Yúndaa-oraal-waasi sésa wemó séna iyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe simbá póna weyaárikara puwíndasafenawa síyó suwaná ²³ Ísu séna kembiwí maankákén-kwáásín-ofo kemá sanaankéwí úne. Kembiwí marapákén-kwáásín-ofo kemá wíyómpakewi úne. ²⁴ Simátime'a sune. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Kemá wíyómpakewi úmpo kentáfé'o ímbo timankúnkúmbo é'o é'a kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe súwasa ²⁵ minááiígóní áwáuma ímba isésa sésa emá nááwawa ónó suwaná Ísu séna aasiyaasi-kánáá é'a simátímakaumne. ²⁶ Kembiwísáfé'a sáwífa'-aai kanaa'á sé'a aaifimbá maitínkáandanifo si'mákaiwain-aai aantemba seyaafá'-wáásísáfé'a wésimatimune. Wemó arupísemo iwáín-áái wésimatimune súwasa ²⁷ Maníkón-aai súmbanifo ímba ísówana ²⁸ mindásafena Ísu séna kemá waási úranko kumpaapé uráundawimba si'mae'a aaraa-táiyá'á mósinkamiyamba suwáné sé'a wemó siwái wení imáyáafinkemba ímba sífó afowamá

simámakain-aaifinkemba siyáíye miyá sénááwe.
²⁹ Si'mákaiwai aamoí ínkwae-i'a úmae'a wéiyunda
 póna ímba siyuwéna kesé'a mérainiye súwasa
³⁰ sáwífa'-waasi iséša wentáfésa timankúnkúmba
 ésa wíyómpakewin-iye siyááwe.

Ta'ótokaawanamo Ísu awátínkáín-aaí.

³¹ Ísu Yúndaa-ora'a'-waasi wentáfésa
 timankúnkúmba ésa wíyómpakewi iyémó
 siyówisafena séna kesááimo isámaimo kawé'ó
 é'o é'a kesí waási-i'a úmai méranaawe. ³² Érai'-
 aai íséwana ta'ótokaiyampinkemba minéráí'-ááígó
 awátinkainasa méranaawe súwasa ³³ Émbaramun-
 andafaken-kwaasi únda póta ímba fí'on-kwaasi
 ta'ótokaawe. Nóra séwa awátinkainiye sénó
 suwaná ³⁴ Ísu séna érai'a simátimé'a sune,
 Aoisaambó owí mináóísáámbó owí kembá
 wéta'otoraiye. Kesí kísau úwoi máíwae
 sésa méyámba'mai tíkaantenkaan-kwaasin-
 owe. ³⁵ Miyán-kwáásí kawáágóní naaúmpa'a
 ímba maé'mae'a ónááfo wenáánintomba
 maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Kemó Maníkón-
 ááninkomo awátínkáana'o é'a awátuwe'a
 méranaawe. ³⁷ Émbaramun-andafaken-kwaasi
 ombánifo kesáái ímba tirumpimbá wéraintafe'a
 tufuwónae wésewe. ³⁸ Kesifomó aráásímín-
 aai wésumpo kentifomó simátímín-aaí wésewe
 súwasa ³⁹ Émbaramu kentáásifowan-iye suwaná
 Émbaramun-andafakewimo ékaa Émbaramumo
 uráintemba miyá owaisínó. ⁴⁰ Maníkó
 érai'-aaimo simásímakaimba simátimuna'a
 tufuwónae wésewe. Émbaramu ímba miyá
 uráifo ⁴¹ kentifomó uráintemba miyá wéowe
 súwasa miwí sésa ímba kesínó aankaró'ó

únekakemba kentáá masínkaraiye. Kentáásifowa mimbóráwígó Maníkón-iyé suwaná Ísu séna ⁴² Manikómpákémbá kunkáunda pó'a Maníkón-aráá'o ékaa kentirumbá síméwaisino. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo Maníkó si'maráísa'a kunkáumne. ⁴³ Kemó súnda nóra séra ímba wéisaaó. Kesááigo umbaí wétiyaiye. ⁴⁴ Kemá waántáwankon-araa'a pó'a wenarááíma waénae wésewe. Wemá áwáurakemba tínkamisasa waási puwé'ówin-iyé. Érai'o sí-tántáá'á ímba wempímbá wéraisana karokaro'-ááígóni afowáí'a wéiwain-iyé. ⁴⁵ Miyáumai érai'-aaimo simátimundasafe'a érai'-aain-iyé ímba wésewe. ⁴⁶ Kemá ímba sáwí'a uráunda wéisaawe. Arupise-aai simátimuna'a ímba érai'e wésewe. ⁴⁷ Maníkón-aráá'a pósa wenáái isésa méraafo kembiwí ímba Maníkón-aráá'maariní'a uré'a pó'a wenáái ímba ísaraawe Ísu siyáíye.

⁴⁸ Ísu simátimuwasa Yúndaa-oraa'-waasi karaánáá'a ankésa sésa éraitá sune. Sámériyaa-waasi ónana sáwí-amutanko enarumpimbá méraisampo mináái siyáane suwaná ⁴⁹ Ísu séna sáwí-amutanko ímba kesirumpimbá méraiye. Kesifon-áwí'a óraa'a úndanifo kesúwí'a sáwí'a uwásínkááwe. ⁵⁰ Kesúwí'a ímba óraa'-i'a ónae. Maníkó kentáféna séna kawé-kísáú máénda pó'a enáwí'a mósá óraa'a uwánkanaumne siyáíye. ⁵¹ Érai'o senda-áái kesáái isámai kawé'ó iyawi ímba puwónááwe súwasa ⁵² Yúndaa-oraa'-waasi sésa senda-aai sáwí-amutambo enarumpimbó méraimba éta ísaraumne. Émbaramu puwúwasa Maníkón-aai simátimakowi

púwúmbanifo emá sé kesáái ísámai kawel'a íyawí
 ímba puwónááwe wésene. ⁵³ Kentáásifowa
 Émbaramu puwúwasa Maníkón-aai simátímakowi
 pukáambanifo miwí íyáákainono. Emó
 sénda nááfakewiya'ono suwaná ⁵⁴ Ísu séna
 kesúwí'o mósá maráúndarakaa úwoisambanifo
 kesúwí'o mósá maráinda kesifomán-iyé.
 Wentáfé'a sé'a kentáási Fasi'aénkón-iyé wésewe.
⁵⁵ Kemá wembá wéawanaumpo kembiwí ímba
 wéawanaawe. Kemó sé'o ímba wéawanaumnemo
 súndarakaa kembiwímó ontembá karo'-wáási
 mérausino. É'a wéawane'a pó'a wenáái
 mósá wémaraumne. ⁵⁶ Kentifo Émbaramu
 kemó marapá'ó kúmóna-aai iséna aamoí éna
 kembá suwánéna wenarunkó kawel'a uráiyé
 súwasa ⁵⁷ Yúndaa-oraa'-waasi sésa emá ifó'-
 wáásígó éma ímba kae'-wáái úmai siyáánkai-
 aatai maisukáampo emá séma Émbaramumba
 awánaraumne wésene suwaná ⁵⁸ Ísu séna
 érai'a simátíme'a sune. Émbaramumbo
 ímbo ma'ánkaronka'a kemá maé'éúndaniye
 súwasa ⁵⁹ minááisáfésa tufuwónae sésa
 óntamba máúwana Ísu aúpá'á óraa'-amaan-
 daumpakemba kárúwaguraiye.

9

*Ísu aúramba kafikówimba kawel'ó uwánkarain-
 aai.*

¹ Ísu kúmba moóráwigomba anówama
 aúgafitamba ma'ánkarowimba awánésa ² wení
 kísau-waasi áisai esa sésa óraakoo nááwani
 aoisaankóní anondááwa aúramba kafíkáiyo.

Wendégowá'í anófoinegowa'iyó suwaná ³ Ísu séna ímba wení aoisaankówé anófoiti aoisaankówén-ifo Maníkóní kawé-kísáú wenane'á paapé ínasa awánáiyantafena aúramba kafíkáiye. ⁴ Si'mákaiwaini kísausa máéno. Sámó kainká'ó kísau wémaewanamo nó'waambo isanamó kísau máén-kanaamo tai'áintemba miyáumai kísau maúnda-kanaa tai'áinda póta káfé'a Maníkóní kísausa maénaumne. ⁵ Marapá'ó méraunda waási sáma kátinkaundawi úne séna ⁶ marará'á awiyááíma wi'maréna mindásamba toiyaambá úmarena aúranka'a a'maréna ⁷ simámena séna nonkwaaúnkón-áwí'a Síróámu-waumpimba máperaao súwana miyá uráíye. Síróámuwemo súmba wenááifinkemba waé'mai séna ai'maráín-kwaune súwana mápetuwena aúramba awánamai kawé'á éna túwasa ⁸ wení naaópaken-kwaasiye fí'on-kwaasiye awánésa sésa wemá aampa'ó ménamo óntantafenamo inaimó símasima'ó iwáiyá'iyó suwasá ⁹ tuwímbai sésa ewé wemán-íye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo wen-ói'maisan-kwaasin-íye suwaná wemá séna ímbanifo kemá úne súwasa ¹⁰ áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráíyo suwaná ¹¹ moóráwigon-awí'a Ísu wemá awiyáái wi'maréna mindásamba toiyaan-úmarena súranka'a a'maréna simásimena séna Síróámu-waumpimba máperaao sisa'á isé'a koperáúnana súramba kawé'an-íye súwasa ¹² áísai esa sésa nááfara kuráíyo suwaná ímba awánaraumne siyáíye.

¹³⁻¹⁴ Simátimuwasa áí'maesa áamáán-kawaa-waasifa'a máánkówana Ísu toimá aúranka'a

a'maréna aúrambo kawel'ó uwánkon-kanaa Yúndaa-waasi áamáan-aaimo ísón-kanaa kísau aaraamó makón-kanaa úwasa aúramba kawel'ó uwánkarowimba áí'maesa áamáan-kawaa-waasifa'a máánkówasa ¹⁵ áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawel'á uráiyó suwaná sēna toimá súranka'a asínkáísa'a máperaunana súramba kawel'á uwásínkaraiye súwasa ¹⁶ áamáan-kawaa-waasi tuwímbai sésa saagaan-kánaará'ó miyámó uráimba ímba Maníkómpákémbá kunkáiyē suwasá tuwímbai sésa sáwí-imayaawara'-waasigomo énarantasi ímba kanaa'á kawē-kísáú-wáámé'á isinó suwasá imáyáa tuwínkaa'a esa ¹⁷ sésa enaúramba kawel'á uwánkaraifo wentáfé nóin-imayaawa ónó áísai esa suwaná Maníkón-aaí simátímíwain-iyē súwasa ¹⁸ énifo minYúndáá-óráá'-wáásí aúrambo kawel'ó uwánkontafesa ímba imáyáa umbá anófoi táántowasa ¹⁹ tuyasá tísai esa sésa kenkáítí táánina'iyó. Énifo aúgafitana ma'ánkaraayana'iyó. Nóra énawa aúramba wéawanaiyo suwasaráí ²⁰ sésarai kesáánimban-iyē. Ma'ankááwayamba aúgafitamban-iyē. ²¹ Énifo káfé'a nóra isanawá aúramba kawel'-úmai awánáiyómpo wemá óraakon-ifo áísai íyana weyáárika'a simátimino siyááye. ²² Ááéma Yúndaa-oraa'-waasi sésa Ísuntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-iyē síyawí áamáan-daumpa'a ímba iyónááwe sumbá póna minánófóí Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasarai ²³ sésarai óraakon-ifo wembá áísai oro siyááye.

²⁴ Simátímúyasa aneka'á aúramba kawel'ó

uwánkarowimba áántowana túwasa sésa
 minkwáásigó sáwí-imayaa wéiye sewatá
 ísaraunda po Maníkón-aúranka'a arupíse úmaisá
 simásimiyo suwaná ²⁵ séna sáwí-waasiya'i
 kawel'-wáásiyá'íyo kemá ímba isáúmne. Moórá-
 tantaatafela isáúnda súramba kafíkuraimbánifo
 káfé'a súramba wéawanaumne súwasa
²⁶ nóraumaiya aúramba kawel'á uwánkaraiyo
 áísai esa suwaná ²⁷ séna é'a simátímakaumpo
 ímba ísaraawe. Anekará simátimenara isánááo.
 Wenaráái waénaemo sé'a wení kísau-waasi-
 i'a ónááwe súwasa ²⁸ karaánáá'a ankésa sésa
 emá wenaráái wéwaempo kesáá Mósese arááísa
 wéwaraumne. ²⁹ Maníkó Mósesemba aai
 simámakaifo minkwáási nááfaken-kwaasiya'íyo
 suwaná ³⁰ miwá séna fí'onka'ma'mai-
 tantaa'an-íye. Súramba kawel'á uwásinkaraifo
 kembiwí sé'a nááfaken-kwaasiya'íyo wésewe.
 Mindá fí'onka'ma'mai-tantaa'an-íye wésune.
³¹⁻³³ Wemó ímbo Maníkómpákémbó kunkénaraa
 ímba miyá uráísino. Maníkó sáwí-imayaamo
 owí táái ímba wéisaifo wení kisaumo wémaewi-
 taai wéisaiye. Maníkón-áwí'o mósá mārāáwi-
 taai wéisaiye. Maambárámó úmaronkakemba
 ímba moórá aúgafitan-kwaasi méraisana
 kawel'á uwánkaraiye sewa'á ísaraumne súwasa
³⁴ enanó aampa'á ma'ánkaraisa po úwoifaken-
 kwaasi éma enáái kentáá kawel'-wáásísá
 wésimasimendasaanifo áamáan-daumpakemba
 kárúwaaó suwaná kárúwaguraiye.

³⁵ Minkákémbá ai'mátukon-aai Ísu iséna ayaafái
 úmai awánéna áísai ena séna wíyómpakemba
 waási úrankonka'a amankúnkúmba wéono

súwana ³⁶ Ísuntafena séna óraakoo emó sénda nááwawa'iyó. Simásímína'a simankúnkúmba onó súwana ³⁷ Ísu séna é'o suwánáánda kemá úne súwana we séna ³⁸ Fasi'aénkóo enká'á simankúnkúmba úne
séna kífaena wen-ímáyáá mósá makáiyé.

³⁹ Wen-ímáyáá mósá marówana Ísu séna marapá'á kunkáunda pósa waási afufuntambá tuwínkaa'a ónááwe. Túrambo kafikáindawi túramba kawé'-úmai awánáiyasa túrambo awánaawi túramba kafiyíniye súwasa ⁴⁰ áamáan-kawaa-waasi tuwímbaimo mérowi isésa áísai esa sésa ewá kentáásáféwa túramba kafikáiwai owéwá wéseno suwaná ⁴¹ Ísu séna túrambo kafikáiwaimo méraankakaa kentí sáwí-imayaagoni méyámbá ímba máéwaisino. Éta awánáúmnemo sentáféna kentí sáwí-imayaagoni méyámbá wéraiye

Ísu siyáiyé.

10

Sipisípigoni kusaifá'ó káráwiyaan-ai.

¹ Ísu séna érai'a simátime'a sumpo ísáaro. Sipisípi kusaifá'ó kónae síyawí ímbo sipisípigoni ontafímbó íyáférémbo kusaiyákémbó íyámaatesamo ésa miwí umén-kwáásiyé sénááwe. ² Sipisípiya'o káráwiyaiwai ontafímbá wéiyaferaiye. ³ Miyáumai ontarákén-káwáágó ontá tiyánkáisana íyáferena wení sipisípi túwí'a itáántaisasa wenáái isésa wempá'á kowaná ⁴ sipisípi kusaifákémbá tí'maena aifa'á wisasá

wenáái isésa wéaraqiwaewe. ⁵ Énifo fí'on-kwaasi-taai ímba isésa arááiwaiyamba inkaisésa wété wéowe ⁶ Ísu miyá simátimuwasa minááígóní áwáuma ímba ísaraawe.

Ísu sipisípiya'o káráwiyaain-aaí.

⁷ Minááígóní áwáuma ímba isóntafena Ísu séna érai'a simátime'a sùne. Sipisípigoni ontamá kemá úne. ⁸ Ímbo kunkáundara'o tuwímbaimo tiyáawi umén-kwáásín-owe. Miwí táái sipisípisonko ímba ísaraawe. ⁹ Kemá ontamá úne. Kempá'ó tiya'o é'a iyáféráaro senasá iyáferaiya'a káráwiyonaumne. Tómbó náiyantafesamo ésa kúwákárúwaresa násuwesa aneka'á iyáferanaawe. ¹⁰ Umén-kwáásímó tiyawimo ésa waási tínkambai sáwí'a uwátinkaiyambanifo kemá kunkáunda pósa fí'onka'ma'mai kawé'á úmai maé'mae'a ónááwe. ¹¹ Sipisípiya'a kawé'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Sipisípiya'o kawé'-úmaimo káráwiyaiwai séna kesí sipisípi túwa'nai ónaumne séna puwíníye. ¹² Énifo óntantafesawe sésa sipisípiya'a káráwiyaawi áwáífiyaa in-íyánkómbá awánésa sipisípi ifátiyuwesa kówana sipisípisomba fámai watúwáísasa kóítawaa'a uwáguraawe. ¹³ Miwí sipisípiya'o káráwiyi-imayaa tuwésa óntamo maíyan-imayaa wéowe. ¹⁴⁻¹⁵ Sipisípiya'a kawé'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Kesifo kembá suwíyaisa'a kemá kesifombá awíyáúnana miyámó úndantemba kesí sipisípi seyaafá'á tuwíyáúnasa kembá wésuwiyaawe. Kesí sipisípi túwa'nai ondasáfé'a pó'a kemá puwónaumne. ¹⁶ Kesí sipisípi tuwímbai fí'on-kusaifa'a méraamba pó'a kotíyáanasa kesáái isésa tésa

mimbórái'a úmai méraiya'a seyaafá-sípísípiyá'á káráwiyonaumne. ¹⁷⁻¹⁸ Púwóndafinkemba íyáfasinaanda-imayaa kesifomá símísa'a kemá ewé súndasafena wenarumbá wésimiye. Kemó ímbo ewémó súndarakaa ímba kanaa'á sínkamowisino. Kesí imáyáafinkemba pó'a kanaa'á puwónaumne. Púwóndafinkemba kanaa'á íyáfasinanaumne. Kesifomá simásimena séna miyán-owo séna miyámó onda-fási'áémbá símakaiye Ísu siyáíye.

¹⁹ Ísu minááímó súntafesa Yúndaa-óraa'-waasi imáyáa ésa tuwínkaa'-uwasá ²⁰ tuwímbai sésa sáwí-amutamba arumpimbá méraintafena uwó-í'a wéena siyé. Ke nóra séra wenáái wéisaa suwasá ²¹ tuwímbai sésa sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba miyán-áái sisinó. Sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba aúgafitan-kwaasi aúramba

kawe'-úmai awánéna méraisino siyáawe.

*Yúndaa-óraa'-waasi tínaaembo uwánkaraan-
aai.*

²² Yúndaa-waasi óraa'-amaan-dambo uráan-kanaamo túntemba Yérúsaremu-naopa'a tanómba kaúfúnka'a minkánáá táwi-kanaa póna túwana ²³ Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména Soromoní áúwimai úmakopa'a kúwasa ²⁴ Yúndaa-óraa'-waasi túwaandu ésa taúkúmaresa áísai esa sésa entáféta sáwífa'-imayaasa wéune. Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawisaama ewá ónómpo arupíse úmai sinatá ísáano suwaná ²⁵ Ísu séna simátimuna'anifo

ímba ísaraawe. Kesifo simásímakain-kisau wémaunda póna kesí áwáuma afora'á wépaaliye. ²⁶ Kembiwí ímba kesí sipisípisomba pó'a kesááisafe'a ímba timankúnkúmba wéowe. ²⁷ Kesí sipisípi tuwíyáúnasa kesáái isésa wésiraaiwaewa'a ²⁸ imáyáa timúnasa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pósa ímba tai'ánááwe. Kawáánúndafinkemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ²⁹ Kesifomá símakaimba wení fasi'aénkó seyaafá-fási'aénkómbá iyáákaisasa kesifomá kawáánimpakemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ³⁰ Kesé kesifoé'a mimbóráí'a wéuye Ísu siyáíye.

³¹ Súwasa Ísumo sún-aaisafesa Yúndaa-oraal-waasi aneka'á tufuwónae sésa óntamba máúwana ³² Ísu simátimena séna kesifomá simásímakain-kisau kawekísáú wémauna'a wéawanaafo nóin-kisauwa maúndasafera síkamonaao súwasa ³³ ímba kawekísáúsáféta tufumónaeta wéumpo Maníkómbá karaánáá'o ankáándasafeta tufuwónaumne. Marapá'-wáásigó séma Maníkó únemo séndasafeta tufuwónaumne suwaná ³⁴⁻³⁵ Ísu séna Maníkón-aai aúfáifimba ímbo karo'-ááímó wérain-aufai agaimaréna séna Maníkó séna kembiwí maníkón-owe siyáíye moóráwigo agaimaréna siyáíye. Maníkón-aai simátímakowisafena séna maníkón-owe siyáíye. ³⁶ Kesifomá simásinkena si'mákaisa'a marapá'á kunkáumpo Maníkón-ááninko úne súndasafe'a Maníkómbá ímba karaánáá'a wéankaumne. ³⁷ Kesifoní kisaumo ímbo wémaundarakaa kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáíye sewaisinó. ³⁸ Kesifoní kísau

wémaumpo kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáíye sé'a ímba timankúnkúmba ombánifo kesí kisausafe'a Maníkóní kísau wémaíye sé'o é'a mindásafe'a sé'a wesé afowáe'a mimbórái'a wéoye sénááwe Ísu súwasa ³⁹ aneka'á ta'ótoranae sésa umbá ta'óto'mai tofíyántuwowana kóuraiye.

⁴⁰ Ísu miwí tiyuwéna Yóndani-nomba kofaténa ááéma Yónimo nombó maitínkaropa'a komérowasa ⁴¹ waásisomba túwaandu ésa sésa Yóni ímbo awánáúnda-kisau maiyáimbanifo minkwáásísáféna simásímakain-aai érai'-aai siyáíye suwasá

⁴² sáwífa'-waasi Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe.

11

Rásarasimo pukáin-aai.

¹ Moóráwígon-awí'a Rásarasi Pétáni-naopa'a mérowana áí'a úwasarai ámanaakai túwí'a Máriaaee Máátaae'a mimbóráfá'á mésa ² Máriaa ááéma ásé-wiyumbo úmbasawemba Ísun-aísamaiya'a fatíyena wena'nóntáusamba uwátukain-ininko éna tuwaawisáwágómbá áí'a wéuwasarai ³ minámánáákái moóráwigontafesarai sésarai Ísumba kosimáme sé óraakoo emó arumbó ámaandawimba áí'a wéíye kosimámuwo suyaná kosimámuwana ⁴ Ísu iséna séna Rásarasimbo áí'o wéimba ímba éka'a puwíndasafena áí'a wéifo Maníkón-áwí'wara ááninko súwí'wara'o mósá maráiyantafena áí'a wéíye Ísu súmba ⁵ Máátaane Máriaane Rásarasine wenarumbá tímakomba

póna ⁶ áí'o wéun-aaí iséna kae-kánáá aáno'a maéna ⁷ minká'á wení kísau-waasisafena séna aneka'á Yúndiyaa-aempata kónaumne súwasa ⁸ sésa óraakoo Yúndaa-oraa'-waasi óntantamba tufuwónae sésa wéopa'a isa aneka'á mináémpá'á kónae wésene suwaná ⁹⁻¹⁰ Ísu miwí simátimena séna kumeu'ó isasamó kombá ímba sámá kaisasá pósa tanaambá wéfaafo sámó kaisasamó kombá ímba tanaambá wéfaawe. Miyámó ontembá isa'á káfé-kanaa kawe'-úmai kísau maénaumne Ísu simátimena séna ¹¹ kentáásí waásigo Rásarasi aúma wéraimba pó'a iyáfasinankaandasafe'a kónaumne súmba ¹²⁻¹³ Rásarasi pukóntafena Ísu súmbanifo wení kísau-waasi imáyáa ésa aúnk-wéraimba póna iyáfasinainiye-imayaa ésa sésa óraakoo kawe'á ímbá póna áí'a é'ankainiye suwaná ¹⁴ Ísu afora'á séna Rásarasi pukáíye. ¹⁵ Áí'o ipa'á ímba wesé'o méraunda kawe'á ímbá póta wempátáámó kondá suwáné'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáíye simásinkanaawe súwana ¹⁶ wení kísau-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá simátimena séna Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba tufuwónáámba póta weséta puwónaeta mifátá kónaumne Tómaasi siyáíye.

Ísu puwíyampinkemba iyáfasinaiyawini áwáuma únemo siyáin-aaí.

¹⁷ Súwana Ísu Pétáni-naopa'o kúmba Rásarasi puwúwasa utámárówana éíyaimba waúnka'a Ísu koísaraiye. ¹⁸ Pétáni-nao'a Yérúsaremufa'a ewaa'á pósa ¹⁹ Máátaante

Máriyaante tuwaawisáwágó pukóntafesa Yúndaa-waasisomba ifi'á kowétesa mérowana
²⁰ Ísu wétiyemo sumbá Mááta iséna wétupa'a kúwana Máriyaa naaúmpa'a mérowana
²¹ Mááta Ísuntafena koséna óraakoo emó maanká'ó méraandarakaa kesuwaawisáwágó ímba púwísino. ²² Káfé'o Maníkómpá'ó inaimó sinanamó éna miyá íníye-imayaa wéune súwana ²³ Ísu séna enawaawisáwágó pukáimpinkemba íyáfasinainiye súwana ²⁴ Mááta séna ánaaen-kanaa tinda pukáindafinkemba íyáfasinainiye-imayaa wéune súwana ²⁵ Ísu séna puwíyampinkembo wéiyafasinaawemo sewíní áwáuma kemá úne. Aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáuma kemá úne. Kesááisafesamo érai'emo sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawimo ésa puwíyambanifo íyáfasinanaawe. ²⁶ Mésa kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawimo ésa ímba puwónááwe. Mindásafe emá érai'ewa wéseno Ísu Máátaantafena súwana ²⁷ séna Fasi'aénkóo emá Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawi óne. Maníkón-ááninko óne. Marapá'á kúmíndawi emá óne Mááta siyáíye.

²⁸ Mááta simásuwena wéna áúnkontafena ukutóipínkémbá simámena séna óraako wétena wéaantaiye súwana ²⁹ Máriyaa iséna minúwóiyáán-úmai íyáfasinena wétupa'a kúmba ³⁰ Ísu Máátaamo taawánónka'a ména ímba naaópa'o túmba ³¹ Máriyaa íyáfasinenamo kúmba Yúndaa-waasi ifi'ó wéton-kwaasi awánésa imáyaa ésa sésa Rásarasimbo utámakaapa'o ifi'ó táíndasafena wiyé sésa arááiwa'maesa

kumbá ³² Ísumo méronka'a Máriyaa wéna óraakon-iyé séné aísamaifimba kífaena séné Fasi'aénkóo emó maanká'ó méraandarakaa kesuwaawisáwágó ímba púwísino súwasa ³³ Máriyaawe wenánaaenka'o arááiwaún-kwaasiye ifi'ó tombá Ísu tuwánówana arumbá éna umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ tísai ena séné náánkara utámakao súwasa óraakoo taawánaao suwaná ³⁵ Ísu ifi'á tówasa ³⁶ Yúndaa-waasi awánésa sésa pukáiwaimba aruntaféna uwánkáiye suwasá ³⁷ tuwímbai sésa aúgafitan-kwaasi aúramba kawé'ó uwánkaraimbanifo nóra sénawa ímba asófankaisanawa pukáiyó siyáawe.

*Ísu Rásarasimbo pukómpinkembo
íyáfasinankarain-ai.*

³⁸ Suwaná Ísu áfááraumai arumbá úwana utánkaropa'a kúmba óntan-aifimba mámakesa óika'a óntantamba awáá uwásukowana Ísu koawánéna ³⁹ séné óntamba maisúwáaro súwana Mááta pukówin-ámánaako séné Fasi'aénkóo éiyain-kanaara'o wáimba póna ánkúte'a íníye súwana ⁴⁰ Ísu séné é'a simámakaumne. Kesááisafemo érai'emo sémo kenká'ó amankúnkúmbó émo e Maníkóní kawé-kísáú awánáínone súwasa ⁴¹ óntamba maisúwówana Ísu wíyómpa'a awánéna séné kesifóo kesáái isáándasafe'a súwiyo sune. ⁴² Kesáái isáámpo maanáái súná pósa maanká'ó méraan-kwaasi kentáfésa érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiye sénááwe simásuwena ⁴³ óraaka'a séné Rásarasiyo tiyó súwana ⁴⁴ pukówi íyáfasinenamo túmba ampantasámbá úsúmai ánáan-kwisuwesa aiyayaanka'a kára'umaresa

óika'a káátamaresa miyá úmakon-ampantawara'a túwana

Ísu séna awátúwéwana méraino siyáíye.

Óraa'-waasi Ísumba tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.

Mátíyu 26:1-5, Máaka 14:1-2, Rúku 22:1-2

⁴⁵ Yúndaa-waasisomba Máriyaampa'o kun-kwáásí Ísumo úmba awánésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye suwasá ⁴⁶ tuwímbai ímbaniye sésa áamáán-kawaa-waasifa'a kosésa Ísumo ún-aai simátímúwasa ⁴⁷ mináái isésa áamáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye aaimó isón-kwaasi táántesa sésa ímbo awánáúnda-kisau wémaimba póta nórasaawa ónaumno. ⁴⁸ Úwoimo túwáananasaamo éna miyán-kisáú wémainasa pósa seyaafá'nánká wenááisafesa timankúnkúmba ónááwe. Minká'á Rómu-kamani-waasi tésa óraa'-amaan-damba tatawísísuwesa kentáa seyaafá'nánká sáwí'a uwásínkáafonifo nórasaawa ónaumno suwaná ⁴⁹ moóráwigon-awi'a Káyafaasi minkánáa aifa'-ámáán-káwáágó póna wemá séna ímba kawé'-úmai wéisaawe. ⁵⁰ Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye

Káyafaasi siyáíye.

⁵¹ Minááímó sumba ímba wení imáyáafinkemba siyáífo minkánáa aifa'-ámáán-káwáágó mérontafena póna Maníkó imáyáa amúwana paápé úmai séna Yúndaa-waasi seyaafá'-wáásísáféna ísámai Ísu puwíníye. ⁵² Ímba Yúndaa-waasi aantemba Maníkón-aráá'an-ofo fi'o-fi'om-barafaken-kwaasi mimbóráí'a úmai méraiwaé séna Ísu puwíníye. ⁵³ Káyafaasi mináái

súwasa minkákémbá Yúndaa-oraa'-waasi Ísumbo tufuwíyan-aai suwaná ⁵⁴ mindásafena Ísu ímba Yúndaa-oraa'-waasi túranka'o númba tiyuwéna máásai-maragoni awáífá'á Éfáráímu-naopa'a kúmba

wení kísau-waasise'a koméraawe.

⁵⁵ Komérowana tíyótaimo í-tánón-kánáá ampáámbá úwasa pósa tirumbó kawé'ó íyanesa naaó'-naokemba Yérúsaremu-naopa'a kotúwaandu ésa ⁵⁶ Ísuntafesa móawana-meawana ésa óraa'-amaan-daumpa'a túwaandu ésa sésa tanómba opa'á tíní ína tíníyo siyáawe. ⁵⁷ Óraa'-amaan-kísau-waasiye áamáan-kawaa-waasiye sésa Ísumbo awánésamo ésa simásimiyata ta'ótóráano sumbá mindásafesa úwoi-waasi sésa tanómba opa'á tíní ína tíníyo siyáawe.

12

Máríyaa Ísun-aísamaiya'a asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aai.

Mátíyu 26:6-13, Mááka 14:3-9

¹ Tíyótaimo í-tánón-kánáá kárika'a túwana afa'móráe-kanaa úwoi wérowana Ísu Pétáni-naopa'a wéna pukómpinkemba íyáfasinankaraiwain-awi'a Rásarasini naaópa'a kúwasa ² Ísuni tómbá kúfu'umarowana Ísuwe Rásarasiye'a tómbó náiyapa'a méroyana Mááta mintómbá maimái tíma'maena kúwana ³ Máríyaa asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakena Ísun-aísamaiya'a sáwífa'a fatímarena wena'nóntáusamba

uwátuwowana mimbásáwén-kwíyúnkó óraa'-
 wiyumba naaúmpa'a iyúwana ⁴⁻⁵ moóráwigon-
 awi'a Yúndasi-Ísakerioti séna nóra sénawa
 mimbásáwembá timénamo óraa'-ontamba 300
 kina maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi
 tuwín-timeraane séna minááímó siyáimba Ísuni
 pintaru'ó maíndawi siyáíye. ⁶ Ímba ónta-iyain-
 kwaasi-imayaa éna siyáifo wemá Ísuni waásiti
 óntanka'a káráwiyowi uménté'o úwai póna
 minóntámpínkémbá maénae séna mináái súwana
⁷ Ísu séna minínínkómbá étúwéwana úwoi miyá
 íno. Púwónanamo asinkáíndasafena miyá wéíye.
⁸ Ímbo óntamo makáan-kwaasi kesé'a aasiyaasi
 maé'mae'a íya'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a
 marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne Ísu siyáíye.

Rásarasimba tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.

⁹ Súwasa Pétáni-naopa'a Ísu méraiye
 sumbá sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi isésa
 Rásarasi pukówana íyáfasinankarowinte'a
 kotuwánánae sésa kuráa. ¹⁰⁻¹¹ Rásarasimba
 íyáfasinankarontafesa pósa Yúndaa-waasi
 miwítí óraa'-waasi tiyuwésa Maníkómpákémbá
 kunkáiwaimpata kónae sésa suntáfésa óraa'-
 amaan-kisau-waasi Rásarasimba tufuwíyan-
 aaiwara'a siyáawe.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40

¹² Fénáíkaamba áse-masawemba a'ánkaraifo
 káfékaamba Yérúsaremufa'a Ísu tíniye sumbá
 waásisomba mináái isésa ¹³ taaénáma tará'maesa
 aampakémbá koaiyésa óraaka'-oraaka'a sésa

Fasi'laénkó ai'maráísana kunkáiwqimba Maníkó
 kawe'á wéuwankaiye. Wení Ísareri-waasiti
 kawaágón-ye wenáwíta mósá maráúmne
 suwaná ¹⁴ moórá-poigon-awi'a tónkigo Ísumba
 ayáá'maena túmba ¹⁵ naaófá'á Maníkón-aai
 aúfáífimba agaimaréna séna
 Sáiyóni-naopaken-kwaasi táá'a ifó
 kentí kawaágó wétiye. Tónki-araako
 ayáá'maena wétiye

agaimarénamo siyóntemba miyáumai Ísu
 tiyáiyé. ¹⁶ Minkánáá wení kísau-waasi ímba
 imáyáa úmai tááka'a makónka'a pósa Ísu
 pukómpinkemba wíyómpa'o iyúnka'a tááka'a
 marésa sésa aúfáífimba wérainka'a póna miyán-
 iye siyáawe. ¹⁷ Ísuma Rásarasi pukómpinkembo
 íyáfasinankomba awánésa tuwímbai-waasi
 simátímúwasa ¹⁸ isésa mindásafesa pósa
 aampakémbá koaíyówasa ¹⁹ óraa'-amaan-
 kísau-waasi keáímbá sésa seyaafá'nánká
 kentáá siyuwésa wenaráái-aantemba wéwaefo
 nórasaawa ónaumno siyáawe.

*Kíríki-aempaken-kwaasi Ísumba awánánaemo
 siyáan-aai.*

²⁰ Yérúsaremu-naopa'a áamáán-aai isánae sésa
 Yúndaa-waasi kuwasá Kíríki-waasisé'a wésa
²¹ Fírípi Káríri-aempa'a Pétésáíta-naopaken-
 kwaasigompa'a tésa sésa Ísumba awánánaeta
 wétune suwaná ²² Fírípi Éndurumba kosimámena
 áí'maesarai Ísumba kosimámúyana ²³ Ísu
 séna kemá waási úrankomba kesúwíko óraa'o
 índasafena káfé'a wépaa'iyé. ²⁴ Érai'a simátíme'a

súne. Ánáuntumbo úwoimo wérenamo éna ímba arambá iyáínífo ánáuntumba u'marááwana aáénkarena áruma wiyéna sáwífa'-aramba imái áfu káíníye. ²⁵ Miyámó ontembá tirááimo táinda-i'lo ésa ímba kawel'-úmai méranaafo maambárarákén-ímáyáámó tuwáiyawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kentáfesa ení kisaumo maénae siyawi kembá sirááiwaéro. Miyámó iyawi kesé'a méranaawe. Kesí kisaumo maíyawi kesifo kentúwí'a mósá maráíníye

Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafena siyáin-aai.

²⁷ Ísu simátimena séna kesirunkó umbaisé'a wétaimba pó'a nóra sénaumno. Kesifóo maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwaaó ímba miyá sénaumpo kemá mindásafe'a kunkáumne. ²⁸ Kesifóo enáwíko óraa'a íníye súwana wiyómpakemba aai séna é'a kesúwí'a óraa'a uráunda pó'a aneka'á ónaumne súwasa ²⁹ méron-kwaasisomba isésa tuwímbai sésa wiyónaai siyé suwasá tuwímbai sésa Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi aai wésimamiye suwaná ³⁰ Ísu simátimena séna minááímó isáámba ímba kembó súwa'nai indanifo kembó túwa'nai indaniye. ³¹ Marapá'-waásímó aafimbó maitinkáinda-kanaa wétiye. Marapá'-waásítí sáwí-kawaagombo watiyuwáinda-kanaa wétiye. ³² Aaraa-táiyá'ó mó tufusíyan-kanaa seyaafá'á imáyáa tíménasa kempátá ténááwe Ísu siyáíye. ³³ Miyámó siyáimba aaraa-táiyá'á tufiyana puwíndasafena súwasa ³⁴ waásisomba isésa sésa Maníkón-aai aúfáífimba

agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai
 aasiyaasí maé'mae'a íníye siyáifo emó
 sénda kemá waási úrankomba aaraa-táiyá'á
 mó tufusíya'a puwónaumne wésempo emá
 nááwawa sé ewá sénó suwaná ³⁵ Ísu séna
 waási sáma kátinkaundawi úndanifo kárika'a
 kesé'a méranaumne. Waásimo kumeu'ó in-
 áémpá'ó kombá nááfara'i wégowasa pósa ímba
 wéawanaawe. Kumeu'ó in-tántáákó kempá'á tifó
 sé'a sámo kátínkáípa'a méraaro. ³⁶ Sáma kaimbá
 pó'a kentáfé'a sé'a kentáásí ságoma óne sembá
 pó'a ságoni áráá'marimba ú'mai méranaawe Ísu
 siyáíye.

*Yúndaa-oraa'-waasi Ísuntafesa ímba
 timankúnkúmba uráan-aai.*

Ísu simátimena tiyuwéna aúpá'á méraiye.
³⁷ Túranka'a kawé-kísáú ímba awánaraan-
 kwaame'o uráimbanifo wentáfesa ímba
 timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye
 siyáawe. ³⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-
 aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya siyáin-aai
 érai'a siyáíye.

Fasi'aénkóo kawé'-áái kosimátimunasa
 minááisáfesa ímba érai'e wésewe.
 Ení fasi'aémbá aráátimendanifo ímba
 awánaraawe

Áísáya agaimaréna siyáíye. ³⁹ Ísun-aaisafesa
 ímba timankúnkúmba untáféna naaófá'á Áísáya
 agaimaréna séna

⁴⁰ Maníkó túramba kafítúwáísasa pósa túramba
 ímba awánaraawe. Maníkó táá'a
 káúntuwaisasa pósa ímba ísaraawe.
 Maníkómó simbá miyá uráunda pósa

kempá'á ímba tíya'a sáwí-imayaa
maitiyuwé'a kawé'á uwátinkanaumne

Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna séna ⁴¹ Ísuni
sáma awánaraimba póna mináái agaimaréna
siyáíye.

⁴² Yúndaa-oraq'-waasi tuwímbai Ísuntafesa
timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye
sésa áamáan-kawaa-waasi áamáan-daumpa'a iyófo
sésa aambá fáí'maraafoniye sésa ímba afora'á
sumbá ⁴³ Maníkó kesúwí'a mósá maráínkwa-
imayaa ímbanofo waási tuwímbai kesúwíta mósá
maráíwae-imayaa ésa miyán-ímáyáá umbá pósa
Ísuntafesa érai'e ímba afora'á siyáawe.

Ísu simátimuwasa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁴ Ímba afora'á suwaná Ísu óraaka
séna kesááisafesa érai'e sésa kenká'á
timankúnkúmba iyawi ímba kentáfesa aantemba
ofo si'mákaiwaintafesawara'a timankúnkúmba
wéowe. ⁴⁵ Kesí áwáumo suwánaawimo
ombá ímba ken-aantemba wésuwanaafo
si'mákaiwainkwará'a wéawanaawe. ⁴⁶ Marapá'ó
kumúnda waási sáma kátinkaundawi únda pósa
kenká'á timankúnkúmba iyawi ímba kumeu'ó
in-áémpá'á méranaawe. ⁴⁷ Kesááimo ímbo
ísámai kawé'ó owí aaifimbó maitinkái ímba
kemá úne. Marapá'-wáási ímba aaifimbó
maitínkáandasafe'a kumúndanifo sáwí'o úmaimo
méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae'a
kunkáumne. ⁴⁸ Ánaaen-kanaara'a kesáái
isésa tínaaembo uwásinkaiyawí sésa kawé'-áái
sínaaemba uwámakaundaniye sénááwe. ⁴⁹ Ímba
kesí imáyáafinkemba súmpo kesifo si'mákaiwai

simásímakain-aai súnda pó'a ánaaen-kanaa tínasa
sésa kawel'-áái sínnaemba uwámakaunda ímbo
oráámbá uráundaniye sénááwe. ⁵⁰ Kesifon-aai
aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-iyé. Súnda-aai
kesifo simásímakain-aai simátimune Ísu siyáíye.

13

*Ísu wení waási tísamaimo non-kwitínkarain-
aai.*

¹ Tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba
úwana káfékaamba Ísu imáyáa éna séna marapá'á
tuwé'a kesifompá'ó kunuweré'o iyónda-kanaa
tiyé séna marapá'-wáásí wenááimo ísón-kwaasi
áfááraumai imáyáa tiména miwísáfénawe séna
puwíníye súwana ² waántáwanko Sáímonin-
ááninkomba áwí'a Yúndasi-Ísakeriotimba
Ísuni pintaru'á uwó-imáyáá ámakowasa
Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá wénowana
³ afowámá seyaafá-fásí'áémbá ámakowana
póna Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a
kunuweré'a iyónaumne-imayaa Ísu éna póna
⁴ tómbá wénowana iyáfasinena paákákén-
únánkwátói faú'marena táúri kárá'umaena
⁵ táúfapimba nombá fatímarena wení kísau-
waasi tísamai non-kwitinkéna táúrisamba
uwátuwena ⁶ Ísuma Sáímoni Pítaampa'a túwana
séna Fasi'aénkóo ímba kesísamai non-kwisinkaaó
súwana ⁷ Ísu séna kemó úndama káfé'a ímba
wéisaanda po ánaaemba isáínone súwana
⁸ Pítaa séna kesísamaimo non-kwisínkéndasafe'a
a'áo símasima'a ónaumne súwana Ísu séna
enaísamaimo ímbo non-kwiýánkáanamo éma

kesí waási-i'a ímba ínone súwana ⁹ Pítaa séna Fasi'aénkóo ení waási-i'a ónae súmpo ímbo sísamai aantemba non-kwínda síyayaankwara si'nónkwará'á non-kwiyuwó súwana ¹⁰ Ísu séna nombó pékáawimo ésa ímba seyaafá-túfá'á non-kwiyónááfo tísamai aantemba non-kwiyónááwe. Kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyemo súmba ¹¹ Ísu wení pintaru'-wáásígómbá ísarontafena séna kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyeye siyáiyeye.

¹² Ísu simátimena tísamai non-kwitiyuwéna paákákén-únánkwátóimo faú'maromba maimái úmaena ménamo tómbó némopa'a wéna tísai ena séna kemó úndawini áwáuma éra isaaó. ¹³ Kentáfé'a sé'a uwáítái'-iwái Fasi'aénkó ónemo sembá érai'a miyán-kwáásí úne. ¹⁴ Kemá kembó uwáítái'-úndawi kentí Fasi'aénkó pó'a tísamaimo non-kwitinkáúndasafe'a kemá moórá-mora non-kwitínkáaro. ¹⁵ Kemó kembó aráátimundantemba kembiwíwará'á miyán-oro. ¹⁶ Érai'a simátime'a sune. Kísau-waasimo ésa miwítí óraa'-waasigomba ímba iyáákanaawe. Ti'mákaiwain-aai maimaésa kosimátímakaawimo ésa ti'mákaiwaimba ímba iyáákanaawe. ¹⁷ Miyáumai kemó únda é'a awánaafo miyámó iyambo iyana tirunkó kawé'a íniye. ¹⁸ Kempínkémbá ímba seyaafátáfé'a súmpo kendé-í'o uwátinkaunda-waasi é'a tuwánaraumne. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesé'a moóráfinkembo tómbó naráiwai kesí pintaru'-wáásín-iye agaimarénamo

siyáimba érai'a siyáie. ¹⁹ Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna ánaaemba paápé ina'a kentáfé'a timankúkumba é'a Maníkómpákémbá kunkáie sénááwe. ²⁰ Érai'a simátimé'a sune. Ti'maráanasa wíyawí-taai ísámai kawé'ó íyantén-úmai kesáái ísámai kawé'á ónááwe. Kesááimo isáiyantén-úmai si'mákaiwain-aai isánááwe Ísu siyáie.

Moóráwigo kesí pintaru'á máíníyemo Ísu siyáin-aai.

Mátíyu 26:20-25, Mááka 14:17-21, Rúku 22:21-23

²¹ Ísu simátiména wenarunkó umbái tówana séna érai'a simátimé'a sune. Kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásímá aráátiminiye súwata ²² wení kísau-waasi moórá-mora wenaúfínayaaafimba éta nááwantafenawa síyó séta ²³ wení kísau-waasigo Ísu kembá arumbá símakowi Ísuni ewaa'á méraawanana ²⁴ Sáimoni Pítáa kentáféna aúwá'náán-kwaame'a éna séna nááwantafewa sénó sé áísai uwo súwa'a ²⁵ wení ewaa'á kífae'a áísai e'a sé'a Fasi'aénkóo emó sénda nááwa'íyo séwánana ²⁶ Ísu séna kemó tómbó nompín-tu'maimo aménda-waasi wemán-íye séna tómbá maimaéna nompín-tu'mai miwámbá Sáimoni-Ísakeriotín-ááninkon-awí'a Yúndasimba amúwana ²⁷ mintómbá maúwana waántáwanko wenarumpimbá iyúwana Ísu simámena séna emó ónae sinda-í'a maaránka'a uwó Ísu súwasa ²⁸ tómbó wénesamo méron-kwaasi Ísumo sún-aaigoni áwáuma ímba ísámai kawé'á umbá ²⁹ sésa Yúndasi óntanka'o káráwiyowintafena Ísu séna ímbo óntamo

makáan-kwaasi tuwímbai timiyó Ísu siyémá sésa tanómbó káúfón-kanaaratafesa sésa tómbá méyánuwo Ísu siyémá suwaná ³⁰ Yúndasi Ísumo amún-tomba maimaéna minúwóiyáán-úmai máápa'a kumúwana kumeu'á uráíye.

Aú-amaambo simátímakain-aai.

³¹ Yúndasi máápa'a kumúwana Ísu séna káfé'a waási úranko súwí'a óraa'a isaná kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'a íníye. ³² Kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'o intembá káfé'a Maníkó kesúwí'a óraa'a uwásinkainiye. ³³ Kesí iyámpóisono. Kárika'a kesé'a mé'a tiyúwáana'a siyaafái ónááwe. Yúndaa-waasisafe'o é'o simátíme'o súndantemba kentáfé'a sé'a iyóndara'a ímba kanaa'á iyónááwe. ³⁴ Aú-amaamba simátíména'a kesirumbó timúndanten-úmai moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro. ³⁵ Moórá-mora kentirumbó timíyasamo ésa tuwánésa sésa Ísuni kísau-waasin-owe sénááwe Ísu siyáíye.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-

34

³⁶ Ísu simátimuwana Sáímoni Pítaa áísai ena séna Fasi'aénkóo nááfara iyínono súwana séna iyóndara'a káfé'a ímba siráái'wainompo ánaaemba siráái'wainone súwana ³⁷ Pítaa séna Fasi'aénkóo nóra séra káfé'a ímba embá aráái'waenaumno. Ímba pó'a áwa'nai e'a púwónana kawel'á íníye súwana ³⁸ Ísu séna áwa'nai e'a puwónaumnemo sénda kemá érai'a simáme'a sune. Kokórigomo

ímbo ááimo siyáindara'a kaumbo-íká'á kentáfé
séma ímba awánáúnda-waasin-iyé
sínone Ísu siyáíye.

14

*Maníkómpá'ó íyan-amba kemá únemo Ísu
siyáin-aaí.*

¹ Ísu simátimena séna kentirunkó ímba sáwí'a
ína'a ímba óraa'-imayaan-oro. Maníkómbá
timankúnkúmba é'a kenkwárá'á miyán-oro.
² Kesifoní naaópa'a sáwífa'-maru'a wéraiye. Ímbo
miyámó uráinkakaa ímba simátimusino. ³ Kemó
iyúnda kentí maru'á ito'mayaa uwátinkanae'a
iyúne. Iyuweré'o kuntí'mae'o iyónda kemó
méraundara'a iméranaawe. Miyá ona'á
kesé'a méranaawe. ⁴ Kemó iyúnda-amba é'a
awánaraawe súwana ⁵ Tómaasi simámena séna
óraakoo emó iyónda-naopa'a ínta awánaraumne.
Nóraumaísaawa aantá awíyánaumno súwana
⁶ Ísu séna Maníkómpá'ó iyíyan-amba kemá
úne. Kemá éraikoni áwáuma úne. Kemá
maé'mae'o íyawini áwáuma úne. Kesifoní
naaópa'a ímba úwoi iyónááfo kemá minámbá
únda pósa iyónááwe. ⁷ Kesí áwáumo suwánékaa
kesifombá awíyaawisino. Káfé'a wéawanaawe
súwana ⁸ Fírípi séna óraakoo enafombá
aráásímínanasa kentáá kanaa'á íno súwana
⁹ Ísu séna ayáátááka'a kesé'a méraundanifo emá
kesí áwáuma ímba suwánaraane. Kesí áwáumo
suwánaawi kesifombá é'a wéawanaafo nóra
isawá enafombá aráásimiyo wéseno. ¹⁰ Kemá
kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a

kááísamai méraiye. Minááísáfé'a érai'e seró. Ímba kesí imáyáafinkemba sumpo kesifomá kesé'a ména wení kisaú isa'á sune. ¹¹ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraimba pó'a minááísáfé'a érai'e seró. Ímbo miyámó sé'o é'a kesí kisaú awáné'a sé'a érai'a wíyómpakemba Maníkómpákémbá kunkáiyé seró. ¹² Érai'a simátimé'a sune. Kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiyé síyawí kemó úndanten-kisaú miwíwará'á maénááwe. Kesifompá'á iyé'a Manikóní ámútankomba ai'maráandasafena miwítí kisaugo kesí kisaugomba iyáákainiye. ¹³ Ken-imáyáámó é'o sísai íya'o é'a miyá ónaumpo kentáfé'a ísámai kesifon-áwí'a mósá maránááwe. ¹⁴ Ken-imáyáámó é'o sísai íya'o é'a

kemá miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maráanana kumíníyemo siyáin-ai.

¹⁵ Ísu mináái simátiména séna kentirumbó simé'o é'a kesáái ísámai kawé'á ónááwe. ¹⁶ Kesifombá áisai onaná karáá'á tutinkáíndawimba ai'maráínana kumbéna kesé'a aasiyaasí maé'mae'a íníye. Wemá éraikoni áwáun-iyé. ¹⁷ Marapá'-wáásí wembá ímba awánésa wenáái ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á sésa kesé'a tamauwó wésefo kesé'a ména kentirumpimbá maé'mae'a ímbá pó'a wembá wéawanaawe. ¹⁸ Kárika'a tiyúwáandanifo ímba áwíyaraa'-iyampoimo ontembá ónááfo iyuweránaumne. ¹⁹ Kári-kanaa marapá'-wáásí kembá ímba suwánánááfo kembiwí aneka'á suwánánááwe. Kesé'a méraunda pó'a kemá

aúí'a úmai méranaawe. ²⁰ Minkánáá tína'a sé'a érai'a afowáe'a ména keséta méraísata weséta méraumne miyá sénááawe. ²¹ Kesááimo taawiyafésamo kawel'ó owí tirumbá siménááawe. Tirumbó simíyawí kesifoé kesé'a sirunkái timéyauye. Kesirumbó timúndawisafe'a símai afora'á paápé úmai méranaumne súwana ²² Yúndasi-Ísakerioti araamáón-awi'a Yúndasi séna Fasi'aénkóo nóintafewe séwa úwoi-waasisafemase símai ímba afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó. Kentáásáfémase símai afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó súwana ²³ Ísu séna tirumbá simíyawí kesáái ísámai kawel'á iyana kesifomá arumbá miwí timínakai kewé kesifoé miwisé'a kumbéyauye. ²⁴ Kesáái ísámai ímba kawel'ó owí tirumbá ímba símakaawe. Súnda-aai ímba kesí imáyáafinken-aain-ifo kesifo si'mákaiwaini imáyáafinken-aain-iyé.

²⁵ Kesé'o méraundara'a mináái simátimune. ²⁶ Énifo kesifomá wení Ufaen-ámútánkómbá kentí karáákómbá ai'maráínana kumbéna ken-ánóndáá éna seyaafá-tántáá'á aráátimena súnda-aai timína'a tááka'a maránááawe. ²⁷ Tiyuwé'a faru uwátinke'a kentirumbó aáno'o uwátínkáandate úmai méraaro. Marapá'-wáásí ímba miyá wéuwatinkaafó kesirumbó aáno'o maráúndantemba miyáumai timúne. Mindásafena kentirunkó ímba sáwí'a éna ímba táá'a íno. ²⁸ Tiyúwáandanifo kentópa'a iyuweránaumnemo súnda é'a wéisaawe. Kentirumbó simé'o é'a kesifompá'a íyóndasafe'a aamoí ónááawe. Kesifomá kembá íyáákaraintafe'a símai aamoí ónááawe. ²⁹ Ímba paápé uráisa'a

simátimunda póna paápé ína'a kentáfé'a sé'a érai'a siyáíye sénááwe. ³⁰ Waántáwanko maambáráraké-sáwí-káwáágó wétimba pó'a ímba aaimá ayáátáaka'a simátimumpo wení fasi'aénkó ímba kembá ta'ótorainiye. ³¹ Kesifomó simásímakaimba miyámó únda suwánésa sésa afowámbá arumbá ámakaiye sénááwe. Íyáfasinaiyata konó Ísu siyáíye.

15

Érai'a ándáma kemá únemo Ísu siyáin-aai.

¹⁻⁵ Ísu simátimena séna érai'a ándáma kemá úne. Kesifomá minándará'ó káráwiyaiwainiye. Ándáma kemá úne. Ándágoni amaimá kemán-owe. Ímbo arambó iyáínda-amaimo éna ayááisuwainiye. Arambó iyáínda-amaimo éna ayááimarainana arágásáó agaimái arambá iyáíniye. Ayááímaráintemba simátímakaunda-aigo miyá éna tirunkó arupíse wéiye. Kesé'a kááísamai méraiya'a kemá kempá'á kááísamai méraano. Amai aantenkomo éna ímba arambá iyáíniye. Miyámó intembá kesé'o ímbo kááísamaimo méraiyanamo éna ímba arambá iyáíniye. Kemá kesé'a kááísamai méwa'a pó'a kesé'o kááísamaimo mérai yawimo é'a sáwífa'-aramba imái méranaawe. Kembó ifá'ó siyuwésamo ésa ímba arambá imái méranaawe. ⁶ Amaimó ayááisuwainda-amaimo aáénkáíndamo éna ayáímai agaisuwáíniye. Kesé'o ímbo kááísaiyaw miyá íniye. ⁷ Kesé'o kááísamaimo mérai yawi kesááimo kentirumpimbó ta'óto'maraiyawí áísai

íyana póna miyá uwátinkainiye. ⁸ Sáwífa'-arambo imáímo méraiyan-kwaasimo tuwánésamo ésa sésa Ísumbo arááíwáén-kwaasin-owe síyana kesifon-áwíkomo éna óraa'a íníye. ⁹ Kesifomó arumbó símakainten-úmai kesirumbá kembá tímúne. Kemó é'a misírúntáfé'e símai méraaro. ¹⁰ Kesifoní áamáamba isámai wenaruntafé'o símaimo méraundantemba kesí áamáambo isé'o é'a kesiruntafé'a símai méranaawe. ¹¹ Mináái simátímakaunda pó'a kesí aamoigó kentirumpimbá óraa'a wéraina'a aamoí é'a méraaro. ¹² Kesirumbó tímúndantemba moórá-mora-waasi tirumbá tíméro. Mindá kesí áamáamba tímúne. ¹³ Kentí waásisafesawe símai wétuwa'nai-e'o puwónae sésamo puwíyamba ímba moórá-aaí símai iyáákamai tirumbá tíménááwe. ¹⁴ Kesááimo isémaiyawimo é'a kesí waási-i'a ónááwe. ¹⁵ Óraa'-waasigoni kísau-waasi óraakoni kísau ímba awánaraambanifo wenáfárawaisai wení kísau wéawanaraawe. Miyámó ontáfé'a pó'a kesifomó seyaafá'-ááímó simásímakaimba simátimunda pó'a ímba kesí kísau-waasiye sendá kesífárawaisaiye sénaumne. ¹⁶ Kembiwí ímba kembá kendé-í'a uwásínkááwa'a kemá kembiwí kendé-í'a uwátinkaunda pó'a wé'a fasi'aén-árámbá koimái sáwífase úmai méraaro. Ken-ímáyáámó é'o kesifompá'ó áísai iyanamo éna miyá uwátinkainiye. ¹⁷ Moórá-mora-waasi tirumbá tíméro sé'a miyán-ámáámbá simátimune Ísu siyáíye.

Marapá'-wáásí tíyámbo uwátínkaraan-aaí.

¹⁸ Ísu mináái simátimena séna marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo tíyámbo

uwátinkaiya'o é'a tááka'a maré'a sé'a aifa'á kentaási Fasi'aénkómbá tíyamba uwánkaraawe sénááwe. ¹⁹ Kemá marapá'-wáásífinkémbá kembá kendé-í'a uwátinkaunda pósa marapá'-wáási tíyamba wéuwatinkaawe. Kembó úwoimo marapá'-wáásímó onkakaa kentáfésa sésa kenkáán-kwáásín-owe sésa tirumbá tíméwisino. ²⁰ Kísau-waasi miwítí óraa'-waasigomba ímba iyáákaraawemo súnda imáyáan-oro. Kentí óraako únasa pósa marapá'-wáási karaánáá'a sinkésa sáwí'o uwásínkáanten-úmai kembiwí karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo kesááimo isámaimo kawé'ó iyawi kentaái isánaáwe. ²¹ Kembiwí kesí waási-i'a ombá pósa marapá'-wáási karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaawe. Si'mákaiwaimba ímba awánaraamba pósa sáwí'a ésa miyá ónááwe. ²² Kemó ímbo kusimátimundaraka marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kusimátimunasa miwítí sáwí-imayaa ifá'ó túwááraamba ímba ifá'á túwááwana úwoi wéraiye. ²³ Tíyámbo uwásinkewi kesifonkwárá'á tíyamba wéuwankaawe. ²⁴ Kemó fí'owimo iyáákamaimo ímbo fí'o-fí'on-kisaumo maúndaraka marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kesí kísau awánésa kené kesifoné tíyánkai wéuwasinkaawe. ²⁵ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna úwoisafesa kembá tíyamba wéuwasinkaawe siyáinka'a póna mináái káfé'a wépaape-iyé. ²⁶ Kesifompá'á iyé'a kentí karáá'ó tutinkáíndawimba ai'maráanana kesifompákémbá wenámútanko kembiwisé'a kumbéna wemá éraikoni áwáugo póna kentáféna seyaafá-tántáá'á kusimátiminiye.

27 Kemó kisaumo ómbaraawandarakemba é'a suwánaraamba pó'a kentáfé'wara kesí kisausafe'wara'a simátímapa'a kónááwe.

16

¹ Ánaaemba kesááisafe'a ímba fasi'ámai mé'a siyúwáafo sé'a mináái simátimunda imáyáan-oro.
² Ánaaemba marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo ámáan-daumpakemba watuwánaemo síyamba mindásafesa sésa Ísuni kísau-waasi tínkamiyawi Maníkóní kísau wémaewe karo'á sénááwe.
³ Kenté kesifonté'a ímba suwánaraamba pósa miyáumai sáwí'a uwátinkanaawe. ⁴ Káfé'a mináái simátimunda póna mindá paapé ína'a imáyáa é'a sé'a simásímakaimba wépaape-iyé sénááwe. Mindásafe'a simátimune Ísu siyáíye.

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kisaumo wémain-aai.

Ísu simátimena séna kesé'a méraunda pó'a mináái ímba simátímake'a ⁵ si'mákaiwaimpa'o iyóndasafe'a káfé'a simátímakaana'a nááfara iyónó sé'a ímba sísaí owe. ⁶ Iyónaumne súnda-aai ísááwana tirunkó umbaí taisa'á pó'a nááfara iyónó sé'a ímba sísaí owe. ⁷ Érai'a simátime'a sune. Ímbo iyúndarakaa kentí karáá'ó tutínkáíndawi ímba kúmísino. Iyé'a wembá ai'maráanana kembiwisé'a kumbéna kawé'á uwátinkainiye. ⁸ Kumbéna marapá'ó méraan-kwaasi kentí sáwí-imayaagoni áwáuma aráátiminiye. Arupísemo úmaimo mérai yawini áwáuma aráátiminiye. Maníkómó

aaifimbó maitinkáíndawini áwáuma aráátiminiye.
⁹ Kesááisafesamo ímbo timankúnkúmbo íyawisafena simátimena séna kentí sáwí-imayaa úwoi wéraiye síníye. ¹⁰ Kesifompá'ó iyúnda ímba suwánánááfo kentí karáá'ó tutinkáíndawi arupíse úmáimo méraiyaamba kunaráátiminiye. ¹¹ Maambáráraké-sáwí-káwáágómbá é'a aaifimbá maiyánkaraimba póna Maníkó aaifimbá maitinkáíníyema simátiminiye. ¹² Sáwífa'-aai simátimusina umbai-áái pó'a káfé'a ímba kanaa'á isánááfo ánaaemba isánááwe. ¹³ Maníkóní ámútanko kumbéna érai'-amba kawel'-ámbá aráátiminiye. Ímba wení imáyáafinkemba simátiminifo simámakain-aai simátimena aáno'o paápé índa-tantaa'a simátiminiye. ¹⁴ Súnda-aai simátiminana kesúwíko óraa'a íníye. ¹⁵ Seyaafá'-ááísómbá kesifondé mindá kendén-iyé. Miyáumai sé'a simámakaunda-aai Maníkóní ámútanko simátiminiye Ísu siyáíye.

Tirunkó umbai taréna ánaaemba kawel'á ínáyemo siyáin-aai.

¹⁶ Ísu simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawe súwasa ¹⁷ wení kísau-waasifinkemba tuwímbai sésa kesifompá'á iyúnda pó'a kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo simbá nóintafenawa síyó. ¹⁸ Kárika'emo simbá minááígóní áwáuma ínta isáúmne. Nóintafenawa síyó suwaná ¹⁹ Ísu áisai ónaesamo umbá iséna simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo súnda-aaisafe'a kembiwí áfááraumai kemó súnda-aaisafe'a símae wénowe. ²⁰ Érai'a simátíme'a sune. Kembiwí ifí'á táíyasa

marapá'-wáásí aamoí iyambanifo kentirunkó umbaí taréna ánaaemba kentirunkó fetóí íníye. ²¹ Moórá-ininkomo iyámpóímo ma'ankáínda-kanaa títanamo éna áí'a ínana arunkó umbaí táínana ánaaemba miniyámpóí ma'ankéna áíkomba ímba imáyáa éna aamoí íníye. ²² Miyámó ontembá kentirunkó umbaí táína'a ánaaemba suwáné'a aamoí ónááwe. Aamoimó í-tántáá'a ímba maitiyuwánááwe. ²³ Minkánáámó tína'a ímba síesai ónááfo kesifompá'ó inaimó siyamba kentáfé'a ísámai áísai iyantafena póna miyá uwátinkainiye. ²⁴ Kesifompá'a ímba inaí siyááfo káfé'a kentáfé'a ísámai inaimó siyamba miyá uwátinkainana kentirunkó óraa'-aamoí ina'a méraaro Ísu siyáíye.

Marapá-tántáá'a Ísu iyáákaraiyemo siyáin-aaí.

²⁵ Ísu simátimena séna waé'mai-aaí simátimunda pó'a ánaaen-kanaa tína'a kesifon-aaí afora'a simátimenaumne. ²⁶ Minkánáámó tína'a ken-ímáyáámó ontáfé'a kesifompá'a inaí síya'a kemá ímba inaí senaná ²⁷ wemá úwoi tíména wenarumbó tímakaintafena póna úwoi timíníye. Kentáfé'a

sé'a Maníkémpákémbá kunkáíye sé'a tirumbá símakaantafena kesifomá arumbá tímakaiye. ²⁸ Kesifompákémbá marapá'a kumbéraunda pó'a káfé'a marapá'a tuwé'a kesifompá'a iyónaumne Ísu súwasa ²⁹ wení kísau-waasi sésa káfé'a ímba waé'mai-aaífinkemba sémpo aforatá simásimene. ³⁰ Kesáa séta áísai ónáísaiye ímba súnasaama emá ísaraandawi po afora'a wésene. Miyásá séta Maníkémpákémbá kunkáanesa sune suwaná

³¹ Ísu séna kentáfé'a Maníkómpákémbá kunkáiyē sembánifo ³² kárika'a siyuwé'a kentí naaó'-nao'a wété owa'á keyáá mérausina kesifomá kesé'a méraiye. ³³ Mináái simátimunda pó'a kesé'a kááisamai mé'a aáno úmai wempa'á méraaro. Marapá'-wáási karaánáa'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo marapá'-tántáa'wará waásiwara'a íyáákaraunda pó'a kentirunkó aamoí ína'a méranaawe Ísu siyáiyē.

17

Ísu wení waásisafena ísámai Maníkómpá'á in-aimó siyáin-aai.

¹ Ísu simátimena wíyómpa'a awánéna séna kesifóo minkánáa wétiye. Kesúwí'a óraa'a ína'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ² Seyaafá'-wáási káráwiyaundasafe fasi'aémbá símakaanda pó'a símakaanda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a uwátinkaunda mindásafe kesúwí'a óraa'-i'a ína'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ³ Eyáá érai-Fasi'aenko óne. Kembá si'mákaandawi úne. Empá'é kempá'é tésa kenkáísááimo ísááwi aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴ Marapá'á enáwí'a óraa'a úmai símakaanda-kisau tai'áúmne. ⁵ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a esé'a méraawanana kesúwíko óraa'-i'o uráinka'a po aneka'á miyá ínkwa'e'a sune. ⁶ Marapá'-wáásifínkémbá ení waási-i'a uwátinke símakaana'a entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paápé uwátinkaunasa enáái wéisaawe. ⁷ Símaakaandasafesa sésa mintántáa'á Maníkómó ámakain-tántaa'e wésewe. ⁸ Símaakaanda-aaimo simátimunda wéisaawe. Empákémbá

kunkáunda-aai isésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáye wésewe. ⁹ Miwísáfé'a ísámai inái sune. Marapákén-úwói-wáásísáfé'a ímba inái sumpo símakaanda-waasi ení waásisafe'a ísámai inái sune. ¹⁰ Ení waási kesí waásin-owe. Kesí waási ení waási ésa kesúwí'a óraa'-i'a wéowe. ¹¹ Marapá'ó ímbo méraanda empá'á iyónaumpo miwí marapá'á méranaawe. Kawe-késífóo miwíyá'á emá káráwiynasa pósa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai méranaawe. Esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí kááísamai méranaawe. ¹² Miwísé'a mé'a káráwiyaunasa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai mésa ímba sáwí-amba arááíwakaawe. Énifo moóráwigo sáwí-amba arááíwainda póna mináái Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna siyáin-aai paápé íniye. ¹³ Empá'á ímbo iyúnda marapá'á mé'a miwí tirumpimbá kesí aamoigó óraa'o intáfé'a mináái simátimune. ¹⁴ Enáái simátimakaumne. Kemó ímbo érai'o marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáási ombá pósa marapá'-wáási úwoi-waasi tíyámba wéuwatinkaawe. ¹⁵ Ímba sé'a miwí marapákémbá kuniyaaó sumpo waántáwanko sáwí'a uwátínkáifo séma káráwiyuwo sune. ¹⁶ Kemó ímbo érai'o marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásín-owe. ¹⁷ Enáái érai'-aai póna tirumpimbá wérainasa ení waási-i'a úmai méranaawe. ¹⁸ Kembó si'maróna'o marapá'ó kunkáundantemba miwí ti'maráanasasa marapá'-wáásífimbá méranaawe. ¹⁹ Miwísáfé'e sé'a enaráái aantemba wáúnda pósa enaráái aantemba waránááwe.

²⁰ Ímba maankwáásísáfé'-aantemba inai sumpo miwí táái isésa kentáfésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiye síyawisafe'wara'a inai sune. ²¹ Kesifóo inai sé'a esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí enté kenká'é kááísamai méranaawe. Miwí kááísamai méraamba pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'a Maníkó Ísumba ai'mákaisana kunkáiye sénááwe. Mindásafe'a inai fínkémbá simámune. ²² Esé kesé'o mimbórái'o úmaimo mérauyantemba símakaanda-fasi'aemba tímakaunda pósa mimbórái'a úmai méranaawe. ²³ Emá kesé'a kááísamai méraana'a kemá miwísé'a kááísamai méraunda pósa miwí kááísamai méranaawe. Marapá'-wáásí mindá tuwánésa sésa Maníkó Ísumba ai'mákaisana kunkáiye sénááwe. Enarumbó símakaandantemba miwíwará'á tímakaunda pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'e sénááwe. ²⁴ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a enarumbá siméma fasi'aémbá símakaane. Símakaanda-waasi kesé'a méraiwae sé'a sunda pósa kesí fasi'aémbá awánánááwe. ²⁵ Kesifóo usukáéwi óne. Marapá'-wáásí embá ímba wéawanaafo kemó awánáúnda símakaanda-waasi kentáfésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáiwaiye wésewe. ²⁶ Entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paápé uwátimunasa enarumbó símakaandantemba miwí tirumbá simíya'a miwísé'a méranaumne. Entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paápé uwátínkare'a paápé úmai kónaumne Ísu inai fínkémbá miyá siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aaí.

Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Rúku 22:47-

53

¹ Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Kíndáróni-nomba kofatésa taai-kanáágúnéfímbá komérowana ² Ísu wení kísau-waasise'a mintái-kánaágúnéfá'á kógo upa'á Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó mintái-kánaágúnéfá'á awánópa'a ³ mifá'á kúmba ámáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye i-wáásíwára ámáán-danka'-i-waasiwara'a ti'márówana Yúndasi ti'maena taánáínkwara paepáé'wara'a maimaésa ómbá to'maésa mintái-kánaágúnéfá'á kumbá ⁴ Ísu wempá'ó tínda-tantaakomba iséna wení waásifinkemba iyáfasinena miwí túranka'a koména tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa sésa ⁵ Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná séna miwántáfé'o sembá kemá úne súwasa Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó póna miwísé'a méraiye. ⁶ Kemá úne Ísu súwasa miwí tauwéropa'a tanaambá fowaná ⁷ Ísu aneka'á tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná ⁸ Ísu séna é'a simátímakumne. Maandá kemá úne. Kembó siyaafái ontáfé'a maankwáási étinkaiyasa koró Ísu súmba ⁹ Maníkóntáféna siyáimba símakaanda-waasi ímba sáwí-amba arááiwwakaawe siyónka'a póna paápé úmai mináái súwana ¹⁰ Sáimoni Pítaa paepáé'a awáúfínkémbá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwomba minkísáú-wáásígón-áwí'a Márakáasi wenáá'a

fagáúsuwowana ¹¹ Ísu Pítaantafena séna ení paepáé'a awáúfimbá wiyuwó. Sí'o índá-i'a uwásinkaiyambanifo

kesifoní kísau ímba tuwánáúmpo miyá ónaumne Ísu siyáíye.

Ísumba áí'maesa Ánásimpa'o kuráan-ai.

¹² Ísu súwasa i-wáásíyé miwítí óraa'-waasiye áamáan-danka'-i-waasiye Ísumba ta'óto'mai ayáánka'a kárá'umaesa ¹³ áí'maesa aifa'á moórá-kawaagon-awi'a Ánásimpa'a tuwaná wemá Káyafaasin-ásáánko éna minkánáá Káyafaasi aifa'-ámáan-káwáágó póna ¹⁴ ááéma simátimena séna Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye siyáíwain-ásáánkompá'a kuráawe.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-ai.

¹⁵ Kuwasarái Ísuni kísau-waasiyai moóráwigo Sáímoni Pítaae moóráwigoe'a Ísumba arááiwa'maesarai kuyambá aifa'-ámáan-káwáágó moóráwigomba awánuwowana aaimó ísópa'a Ísumbo máánkaropa'a imérowana ¹⁶ Pítaa máápa'-ontafimba mérowana aifa'-ámáan-káwáágó awánówi iyuweréna ontará'ó káráwiyon-arasigomba simámuwana ontá tiyankówana Pítaamba áí'maena iyáferowana ¹⁷ minárásígó Pítaamba awánéna áísai ena séna minkwáásígóni kísau-waasiya'ono súwana Pítaa séna ímbanifo kemá fí'on-kwaasi úne súwasa ¹⁸ táwitafesa ésa kísau-waasiye i-wáásíyé iyamá

agaimakésa tiyáámba wégaufuwana Pítáa mináái simásuwena iyará'á koména ayáámba kauráíye.

Aifa'-ámáán-káwáágó Ísumbo áísai uráin-ai.

Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Rúku 22:66-

71

¹⁹ Pítáa iyamá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágó Ísuntafena séna simátímakaanda-ai simásimiyo. Ení kísau-waasisafewara'a simásimiyo súwana ²⁰ Ísu séna Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpa'e simáti-simatimbo émaunda afora'ó sémaunda ímba aúpá'á simátímakaumpo ²¹ nóintafewa wésisai-ono. Kesááimo ísaraawi tísai inasá simátímakaunda-ai ísaraamba pósa sénááwe súwana ²² áamáán-danka'-i-waasigo Ísumba tufuwéna séna aifa'-ámáán-káwáágómó sinká'á ímba miyá siyó súwana ²³ Ísu séna sáwí-aaimo súndaraka misáwí-áái ááema afora'á isinó. Kawe'-ááímó súndasafe nóintafewa sínkamono súwana ²⁴ Ánási ai'marówasa ayáámpinken-anda ímba awátuwesa minándáwárá'á ái'maesa Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágómpá'á kuráawe.

Pítáa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-ai.

Mátíyu 26:71-75, Mááka 14:69-72, Rúku 22:58-62

²⁵ Aifa'-ámáán-káwáágómpá'á Ísumba kuwaná Pítáa iyará'á ména ayáámba wégaufuwasa iyará'ó máún-kwaasi áísai esa sésa ewárará minkwáásígóní kísau-waasiya'ono suwaná mináái umémpa'a tuwéna séna ken-ímbaniye súwana ²⁶ aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigo

Pítaantafena séna emá minkwáásígóe'a taai-kanáágúnéfá'á méraaya'a tuwánérúnda éraira súno séna Pítaamo áá'o fagáúsuwowini akún-ándáfákéwí súwana ²⁷ Pítaa aneka'á séna ken-ímbaniye súwana kokórigó áái siyáíye.

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aaí.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Rúku 23:1-5

²⁸ Kokórigó áái súwasa siyarónka'a Káyafaasini naaúmpakemba Ísumba áí'maesa kámáni-oraakoni pááimpa'a máankesa sésa ímba Yúndaa-waasiti naaúmpa'an-ifo fí'on-kwaasiti naaúmpa'a iyéta tíyótáimo í-tánómbá ínta náúnafo sésa ímba íyúwana ²⁹ Rómu-kamani-kawaagon-awí'a Páíratí kúwákárúwena kuntísai ena séna minkwáásí nóra inkakena aaifimbá maenkánaera séo súwasa ³⁰ sésa ímbo sáwí'o uráinkakaa ínta áí'maeta túsino suwaná ³¹ Páíratí séna keyáárika'a áí'mae'a kentí áamáambo makénten-úmai simánkáaro súwasa minYúndáá-óráá'-wáásí sésa Rómu-kamani-waasi moóráwigombo tufú'maimo utáiyantafesa aambá fáí'makaawe sumbá ³² ááéma Ísu simátimena séna aaraa-táiyá'á sínkamiya'a uwónaumne siyáin-aaí paápé úwasa áí'maesamo kumbá minááísáfesa uwaná ³³ Páíratí naaúmpa'a kunuweréna iyéna Ísumba áántena séna emá Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana ³⁴ Ísu séna ení imáyáafinkena síesai ó wáásiya simámakaawawa síesai óno súwana ³⁵ Páíratí séna kemá ímba Yúndaa-waasi úne. Ení wáásiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áí'maesa kempá'á tiyáafo nóra ónasawa'íyo súwana ³⁶ Ísu séna kemó kawáá-í'o úndama ímba marapá'á wéraiye. Kemó kawáá-í'o

úndamo marapá'ó wérainkaka kesí kísau-waasi tíyááwaisino. Yúndaa-waasi kembá ta'ótoraafó sésa tíyááwaisino sésa ta'ótokaawe. Kemó kawáá-í'ó úndama ímba marapá'á wéraiye súwana ³⁷ Páirati áísai ena séna kawáágówá ónó súwana Ísu séna é'a séne. Mindásafe'a marapá'á kumúnana masínkaraimba pó'a arupíse-aai wésimatimune. Arupíse-aaisafesamo aamoimó owí kesááima wéisaaawe súwana ³⁸ Páirati séna nóin-aaiya arupíse-aain-iyó siyáíye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-31, Máaka 15:6-20, Rúku 23:13-25

Páirati simásuwena kúwákárúwena Yúndaa-waasisafena séna wemó sáwí'ó uráimbo simásímakaamba saafá únana ímbanifo ³⁹ tiyótaimo

í-tánón-kánáá tintembá moórá-waasi áántaawa'a ándáfakembo awá'ankaundantemba minkánáámó tinká'á Yúndaa-waasiti kawáágóná awá'ankanaumno tísai ena súwasa ⁴⁰ óraaka sésa ímbanifo wembá ímba awá'ánkénda Párápásimba awá'ankaaó suwaná Párápási tiyéna uménté'a in-kwáásín-iyé sésa

wembá awá'ankaaó siyáawe.

19

¹ Suwaná Páirati i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwíyonku'-nésa ² óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwíyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iyé sésa uwánkesa ³ karaánáa'a ankésa moórá-mora wempá'á

tésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa tiyáántamba

tufúto'naamai uráawe.

⁴ Tufúto'naamai uwaná aneka'á Páirati kúwákárúwena seyaafá'-wáásísáféna séna ísáaro. Ímba sáwí'o uráintafe'a áí'mae'a túranka'a máánkaraana'a awánaaro. Ímba sáwí'a uráíye súwana ⁵ Ísu kúwákárúwena a'nómpímbá áwíyandawara naae-únánkwátóiwara'a kúwákárúwowana Páirati simátimena séna minkwáásígómbá awánaaro súwasa ⁶ óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáán-danka'-i-waasiye awánésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno suwaná Páirati séna wemá ímba sáwí'a uráimba pó'a kemá ímba tufuwónaumpo kembiwí áí'mae'a aaraa-táiyá'á mátufuworo súwasa ⁷ Yúndaa-waasi sésa wemá séna Maníkón-áánimba úne sémáyáímbanifo kentáásí áamáánko séna miyámó síndawimba tufuwíyana puwíno símakaampimba póta tufuwónaumne suwaná ⁸ Maníkón-ááninko úne siyáin-aai Páirati isówana áfááraumai áá'a úwana ⁹ naaúmpa'a kunuweréna imaéna Ísumba áísai ena séna nááfakewiya'ono súwana Ísu iséna ímba aai súwana ¹⁰ Páirati séna kemó áísai únda nóra séwa ímba aai wéseno. Kemó aaimó senasamó ésa awá'ankanaawe. Kemó senasamó ésa aaraa-táiyá'á tufuwíyama puwínone. Mifásí'áémbá tokáumne súwana ¹¹ Ísu séna Maníkómó mifásí'áémbó ímbo ámakainkaka ímba toráásino. Maníkó ámakaiфо sí'maenamo enká'ó másinkaiwaini sáwí-kisau go ení sáwí-kisau gomba íyáákaraiye siyáíye.

¹² Ísu súwana Páirati mináái iséna séna nóra'iyó ke minkwáásí awá'ankanae'a wéune súwasa Yúndaa-waasi óraaka sésa emó awá'ankemo éma ímba Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási-i'a wéone. Ísu séna kemá kawáágó úne siyáintafena Rómu-kamani-aifa-kawaagomba íyáákanaemo siyáintafe mindásafewe séma ímba awá'ankaao suwaná ¹³⁻¹⁴ Páirati mináái iséna Ísumba áí'maena máápa'a óntan-arumbo akwítukom-barupa'a Yúndaa-waasi-taifinken-awi'a Kápata-marupa'a kumbéna aaifimbó maitínkáám-barupa'a kumbéna Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iyé súwana tíyótimo í-tánón-kánáá aafáyáraamba úwana káfékaamba wááwái kárika'a tinená úwana Páirati Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iyé súwasa ¹⁵ ímbaniye sésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno suwaná Páirati tísai ena séna kentí kawáágómbá aaraa-táiyá'á tufuwónaumno. Mindá tirááíya táiyó súwasa óraa'-amaan-kisau-waasi sésa Rómu-kamani-aifa-kawaago weyáá kentáásí kawáágón-iyé suwaná ¹⁶ Yúndaa-waasi-taigo íyáákontafena Páirati séna Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwóro séna tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aaí.

Mátíyu 27:32-44, Máaka 15:21-32, Rúku 23:26-43

¹⁷ Páirati timúwasa i-wáásí Ísumba áí'maesa tufuwíyan-aaraa-taima wembá ámúwana áúwaata'maena tufuwíyan-aempa'o kúmba

mináémpá'-áwí'a a'nónayaantapa Yúndaa-waasi-
 taafinkemba Kórígótaafa mináémpá'á kuwasá
 18 aaraa-táíyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa kae'-
 wáásíyái Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-
 táíyá'á tufúsúmaresa Ísumba afufumpimbá
 tufúsúmarowana 19 Páirati wení kísau-
 waasisafena séna Ísu Násaretifakewi Yúndaa-
 waasiti kawáágón-íye sé'a agaimái a'nónká-
 táíyá'á máráro súwasa 20 kaumbo-wáási
 tááfinkemba Yúndaa-waasi-taafinkene Rómu-
 waasi-taafinkene Kíríki-waasi-taafinkene
 agaimárowasa sáwífa'-waasi awánomba
 tufúwún-aempa'a óraa'-naopa'a ewaa'á
 wérowasa sáwífa'-waasi mináúfáímá awánésa
 toráumai ísówasa 21 Yúndaa-óraa'-amaan-
 kísau-waasi Páiratintafesa sésa Yúndaa-waasiti
 kawáágón-íye

ímba miyá símai agáínda wemá séna Yúndaa-
 waasiti kawáágó úne miyá símai agauwó suwaná
 22 Páirati séna é'a agaimakáumne siyáíye.

23 I-wáási Ísumba aaraa-táíyá'á aiyayaanka'a
 tufúsúmaresa wení unáánkwátói maimaésa
 éiyainka'a tuwímbaresa moórá-mora-i-waasi
 éiyain-kwaasi minúnánkwátói maimaésa moórá-
 ampanta paákákén-únánkwátói ímbo farúmakon-
 ampanta maimaésa sésa 24 ínta tafeónaumpo sésa
 ááfésa tíyáananasa nááwa iyáákenawa máíníyo
 sumbá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
 kesí unáánkwátói tuwímbai maimaésa moórá
 kesí ampantarátáfésa ááféma tiyaráawe
 siyónka'a pósa i-wáási miyá uráawe.

25 I-wáásí miyá uwasá Ísuni waási aaraa-táiyá'ó tufún-taigoni áwáufimba mésa Ísun-anówa úwana wenáúngo Kórópasi awaainínkón-áwí'a Máriyaa úwana Mágátáraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriyaa úwasa miyáumai-inimba aaraa-táigóní áwáufimba mérowana 26 Ísu wenanówamba awánéna kembá Yónimba suwánéna anówantafena séna miwá enáánimban-iyé séna 27 kentáféna séna miwá enanón-iyé súwala
 isé'a kesí naaúmpa'a móankare'a káráwiyaumne.

Ísumo pukáin-aai.

Mátíyu 27:45-56, Máaka 15:33-41, Rúku 23:44-49

28 Minkákembá Ísu imáyaa éna séna seyaafá-kísáú tai'áúmne súmba sáwí-imayaagomo tal'ótokaimpinkemba awátinkaunda-kisau seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna Ísun-aai Maníkóní aúfáífinkemba paápé índasafena Ísu séna nontáféna sínkáíye súwana 29 ándá-aran-domba ika-nómbá anaféúmpimbá wérowasa faru-táénáma mindómpimbá tu'maésa ofiyen-táemopimba sinúfaimaesa náínkwae sésa Ísun-óika'a mósá márówana 30 Ísu néna séna seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna a'nómbá kífaena afowan-ayáámpimba wenámútamba to'maréna pukáíye.

Ísuni awáúfimbá waantáámbó faiyáin-aai.

31 Ísu weyááríka'a puwúwasa Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tíyótaimo í-tánón-kánáá

aafáyáaraamba úwasa pósa sésa saagaan-
kánáárá'á puwíyan-kwaasi aaraa-táiyá'á máéfo
sésa Páíratimpa'a tésa sésa puwíyan-kwaasi ímba
úwoi tiyúwéwasa aaraa-táiyá'á méraaro. Tísamai
ankaisíyasa ááéma puwíyasa taaiyakémbá
marapá'á múratuwaaro suwaná ³² Páíratí ewé
súwasa i-wáásí Ísuni séfasefa'-arausampa'o
tufúsumaron-kwaasi tísamai koankaisésa
³³ Ísumba taawánomba é'a pukóntafesa
wenaísamaj ímba ankáísúwana ³⁴ moórá-i-
waasigo Ísuni awáúfimbá waantáántámbá
faúwana naaewará nonkwará'á kunkáiyé.

³⁵ Mindámo awánáúndawi simátímakaumne.
Awáné'a érai'-aai súnda pó'a isé'a sé'a érai'e
sénááwe. ³⁶ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna
séna wenayáátámba ímba ankaisónááwe
agaimaréna siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe.
³⁷ Moóráfa'a agaimaréna séna waantáántámbó
fáiyamba afuwónááwe agaimaréna siyónka'a
póna paápe uráiyé.

Ísumbo utaráan-aai.

Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-

56

³⁸ Yósepi Árímatíyaa-naopakewi Ísun-
aai isówi éna Yúndaa-oraa'-waasi táároí
inkaiséna wenáwí'a áwiyotuwana Ísumo
puwúnka'a Páíratimpa'a téna séna Ísun-
áuma utánáifo simiyó súwana Páíratí séna
kanaámpó máínone súwana Yósepi Ísun-
áuma komaúwana ³⁹ Níkótímási ááéma
Ísumpa'o nó'waambo tiyáiwai asaa-wiyúmbó
úm-basawemba óraa'-masawemba kae'á

maimaéna Yósepimba kóái'maesarai ⁴⁰ Ísun-áuma komaimaésarai ampantafimbá minásáá-wíyúm-básáwénkwará'á kárá'umaesarai tésarai Yúndaa-waasi miyáumaimo utaantembá pósarai miyáumai utarááye. ⁴¹ Ísumbo tufúkáan-aempa'a taai-kisáú wérowana utaráan-ontan-aima ímbo waási utarón-ontan-aima wérowasarai ⁴² saagaan-kánáámá ampáámbán-iyé sésarai minóntán-aima ewaa'á wérontafesarai Ísumba mimpímbá máutaraaye.

20

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-8, Mááka 16:1-8, Rúku 24:1-12

¹ Sondaará'á siyarónka'a ímba sán-karowana Máriyaa Mágátáraa-naopaken-ininko utámakopa'a wéna koawánómba óntan-aigoni óikaken-ontamba maisukówana koawánéna ² awaantanténa Sáímoni Pitaante kenté'a tasimásimena séna kentáási óraakon-áuma óntan-aifinkemba maimaéna nááfara makáao súwakai ³ Pítaae kesé'a utámakon-ontan-aifa'a kónae sékai ⁴ suwaantantékai kówayamba kemá Pitaamba kóyááke'a aifa'á óntan-aifimba kówánda ⁵ kífae'a ampanta aantemba wéromba awáné'a ímba óntan-aifimba íyáferaawanana ⁶ Sáímoni Pítaa téna óntan-aifimba íyáferena awánómba ampanta aantemba wérowana ⁷ Ísun-a'nónkákén-ámpántá moórá-aempa'a wérowana awánówa'a ⁸ óntan-aifimba aifa'ó kówándawi íyáfere'a awáné'a sé'a érai'a pukáimpinkemba íyáfasinkaiye séwándanifo ⁹ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna pukáindafinkemba íyáfasinainiye siyáimba ímba

ísámai kawel'á ówáyamba ¹⁰ kenkáísí naaópakai kuráuye.

Ísu paápé úwana Máriyaamo awánarain-aai.

Mááka 16:9-11

¹¹ Naaópa'a kówáyana Máriyaa óntan-aigoni óika'a ména ifi'á wétena kífaena óntan-aifimba awánómba ¹² kae'-wáásí waén-únánkwátóiwara'a Ísumbo utámakom-barupimba mésarai moóráwigo a'nómpá'á maúwana moóráwigo aísamaifa'a méroyana Máriyaa tuwánówasarai ¹³ sésarai menínínkóo nóintafewa ifi'á wétaano suyaná Máriyaa séna kesí Fasi'aénkómbá maimaésa nááfara makáao sé'a ímba wéraisal'a wéawanqumne ¹⁴ simásuwena waeréna awánómba Ísu úmbanifo ímba awánéraase úwana ¹⁵ Ísu séna menínínkóo nóin-ifira wétewa nááwan-ayaafaawa wéono súwana Máriyaa séna taai-kisáúrá'ó káráwiyaiwai iyé-ímáyáá éna séna emó maimaémo nááfa'o maké simásimiyo. Komaénae súwana ¹⁶ Ísu séna Máriyaa súwana méwaerena wenááifinkemba séna Raaponai súmba maanááífinkémbá waé'mai séna kesí Fasi'aénkóo súwana ¹⁷ Ísu séna kesifompá'ó íyóndasafe'a úmpo ímba ta'ótoraa. Kesífárawaisai kosimátíme sé kesifoné kentifompá'á iyúne. Kesí Maníkóné kentí Maníkómpá'á iyúne súwana ¹⁸ Máriyaa Mágátáraa-naopaken-ininko Ísuni kísau-waasi kosimátimena séna Fasi'aénkómbá awánáúmne séna Fasi'aénkómó sún-aai simátímakaiye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49

19 Misóndáágóní fenómpinka'a Ísuni kísau-waasi Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasa naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna 20 ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfiwará'a aráátimuwasa miwítí Fasi'aénkómbá awánésa pósa áfááran-aamoi uwánkówana 21 Ísu aneka'á séna aáno úmai méraaro. Kesifomó si'mákaintemba miyáumai kembiwí ti'maráana'a kesí kísau komáéro séna 22 wenááma áútimena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tíménana kesé'a mérainiye. 23 Sáwí-imayaamo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá tai'áíniye. Ímbo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáíye.

Tómaasi Ísumbo awánarain-ai.

24 Ísu paápé úwasa wení kísau-waasi awánasuwonka'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá fí'opa'o maémomba 25 túwasa simámesa sésa Fasi'aénkó paápé isatá awánáúmne suwaná Tómaasi séna ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfiwará'ó awáné'o ta'ótorekaa sé'a pukáimpinkemba íyáfasinkaiye súsino súwasa 26 afakaeté-no'waamba maisuwésa Tómaasiwara'-úmai aneka'á wení kísau-waasiye naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna 27 Tómaasintafena séna siyáánarumpimba ta'óto'mai awáné suwáúfimbá ta'óto'mai awáné sé kentáfé karo'é sénafainifo érai'e siyó súwana 28 Tómaasi séna kesí Fasi'aénkóo emá kesí Maníkó óne súwana 29 Ísu séna ááéma ímba suwánarempo

karo'é siyáandaniye. Káfé'a suwánáánda po érai'e wésene. Ímbo suwánaawimo ésa érai'emo sésamo timankúnkumbo ésa aamoí isaná tirunkó kawel'á íniye Ísu siyáíye.

³⁰ Ísu wení kísau-waasi súrankata fí'o-fi'on-kísau-waame'a aráásimuwata tuwímbai maankwándááíimbá ímba agaimakáundanifo tuwímbai agaimakáumne. ³¹ Ísu Maníkón-ááninko póna wemó iyáfasinankaraiwainiye sé'a maanáúfái agaimakáumpo Ísun-aaisafesa timankúnkumba ónááwe. Miyámó timankúnkumbo ésa Ísuwe'a kááísamai maé'mae'a ónááwe sé'a maanáúfái agaimaráumne.

21

Afakaeté-waasi Ísumbo awánaraan-aai.

¹ Ánaaemba Táípíriyasi-waakoni áwáífa'a Ísu miyáumai paápé úwasa wení kísau-waasi awánaraawe. ² Wení kísau-waasi túwaandu uwái miwí túwí'a Sáímoni Pítaawe Tómaasi moórá-awi'a Títímásiye moóráwigo Káírí-aempakemba Kéna-naopaken-kwaasigon-awi'a Nátániyeriye Sépétin-ááninkaiye fí'on-kael-waasiye miyáumai-waasi túwaandu uwaná ³ Sáímoni Pítaa simátimena séna mófáá'a kotoránae'a kúne súwasa kesááwará'á montá kónáisiaye sésa nompín-táómpimba iyátesa kumbá nó'waamba mófáá'amai wima'wima-umbá ímba mófáá'a torówana ⁴ siyarónka'a Ísu nonáwáífa'a mérowasa ímba awánéraase uwaná ⁵ Ísu séna iyámpóísono. Mófáá'a tokáao súwasa

ím'baniye suwaná ⁶ Ísu séna mare'mare'-únámbá tiyáánúrapa'-aempa'a nompímbá túwéwana kumína'a mófáá'a tóráaro súwasa wemó súnten-umba sáwífa'-mofaa'a tórówana mindómpín-táómpimba ímba kanaa'á máraáraantamba éna ówitowa'a ⁷ kemá Pítaantafe'a sé'a epínda Fasi'aénkón-iye séwánana Pítaa mináái iséna kisaumo maíndasafena paákákén-únánkwátóimo faú'maromba minúnánkwátói maimái úmaena nompín-táómba tuwéna nompímbá ásáfena nonáwáífa'a kúwana ⁸ nonáwái ewaa'á wérowata fí'on-kwaasisa mindómpín-táómba maimaéta mare'mare'-únámbá tafisímaeta kówándasa ⁹ nonáwáífa'o ásáfaawandasa iyamá wégowana mófáá'wara tónkwará'á wéagauwata awánááwánanasa ¹⁰ Ísu séna tóráám-bofaa'a tuwímbai maimaé'a teró súwana ¹¹ Sáímoni Pítaa nompín-táómpimba iyátena mare'mare'-únámbá tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana óraa'-mofaa'a ¹⁵³ mofaa'a wéna sáwífa'-mofaa'a wérombanifo mare'mare'-únámbá ímba tararówana tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana ¹² Ísu simásimenasa séna tamandaaró súwata nááwa'ono séta áísai ónae séta ówándasa ímba áísai eta Fasi'aénkó iyé-ímáyáá ówánanasa ¹³ Ísu mófáá'wara tónkwará'á maimáísa símakaiye. ¹⁴ Ísu pukáimpinkemba iyáfasinkena kae'-í'a paápé uréna kaumbogóntá aneká awánaraumne.

Ísu Pítaantafena kesí waásiya'a káráwiyuwomo siyáin-aai.

¹⁵ Tómbá násúwówana Ísuma Sáímoni Pítaantafena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo.

Miwí iyáákewa enarumbá wésimeno súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípi-araaka'a káráwiyuwo séna ¹⁶ aneka'á Ísu áísai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo séna ¹⁷ kaumbo-í'a Ísu

áísai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana kaumbo-í'a áísai ena súntafena Pítaan-arunko umbaí tówana séna Fasi'aénkóo seyaafá-tántáá'á é'a awánaraandasafe en-ímáyáámó úndawara'a é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo. ¹⁸ Érai'a simáme'a sune. Emá aú-waasi méraanda po ení unáánkwátói ane'maké ení imáyáafinkemba úwoi wénompo waurámbó kéma enayáámba fárútuwenasa ímbo embó arááímó táíndafa'a máankanaawe Ísu séna ¹⁹ minááímó súmba Pítaamo miyáumai puwéna mindá Maníkón-áwí'a mósá maráínone séna Pítaantafena séna kesirááíma wauwó siyáíye.

Ísunte Yóninte-taai.

²⁰ Ísu Pítaantafena súwana Pítaa kowaeréna moóráwigomba awánarai. Ááéma tómbó nopa'á Ísuni ewaa'á ména séna Fasi'aénkóo nááwa ení pintaru'-wáásí íníyo siyáíwaimba ²¹ Pítaa kowaeréna awánéna Ísumba áísai ena séna Fasi'aénkóo minkwáásíndó súwana ²² Ísu séna kemó sé'lo wemá úwoi maambárará'á méraina'a

kemá kumónaumnemo sendamá ímba endén-ifo kendén-ye. Emá kesirááíma wauwó Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi ímba kawé'-úmai ísónkakemba sésa wemá ímba puwíníye sésa simátíma'mae kuwaná Ísu miyán-áái ímba siyáimbanifo wemá úwoi méraina'a kemó kumónaumnemo sendamá ímba endén-ye Ísu siyáíye.

²⁴ Ímba puwíníyemo siyáan-kwaasi kemá Yóni úne. Mináái simátíme'a aúfáífimba agaisuwaúnda mináái érai'-aain-ye. ²⁵ Ísumo maiyáin-kisau tuwímbai agaé'a tuwímbai ímba agaiyáunda pó'a seyaafá'ó agaisuwé'o é'a seyaafá'-márámá faráátasuwaunafo sé'a sune.

Kemá Yóni súnda-aai tai'áiye.

Aú-aaí símai kááísamakain-aaí
The New Testament in the Awiyaana language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c